

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Együttműködés a társaságai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négycentimétere 6 lei, kötéseknél árendamény

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Indrumarea și ajutorarea meșteșugarilor

De vorbă cu dl Gr. Trancu-Iași,
fost ministru

Proiectul de lege pentru înființarea Institutului de credit meșteșugăresc prezintă o importanță deosebită și continuă să alcătuiască subiectul de preocupare al numeroaselor categorii de interese. Meseriașii, trebuie să o recunoaștem, au cam fost neglijanți de guvernele cari s'au succedat în ultimul deceniu. S'au făcut, ce e drept, instituții de îndrumare a meseriașilor și de ajutorare a meșteșugarilor în ce privește starea lor fizică.

Sub celălalt raport — și anume al creditului de numerar și unelte — merită să învioreze activitatea meseriașilor și să le îmbunătățească starea materială, nu s'a făcut însă nimic.

În astfel de împrejurări, este explicabil de ce chesăunea înființării unui institut de credit meșteșugăresc a provocat un interes deosebit și de ce realizarea lui este așteptată cu nerăbdare.

Am socotit util să întreprindem, în legătură aceas a chestiune, o anchetă. Ne-am adresat printre cei dintâi d-lui Gr. Trancu-Iași, pe deoparte pentru că d-sa a fost după războiu, primul ministru al muncii în România — istaurând legiurile pe baza cărora s'a procedat apoi la îndrumarea meseriașilor — pe de altă parte, pentru că de mai bine de două decenii d-sa continuă să militeze, între altele, fără întrerupere, pe acest tărâm de activitate.

Dăm mai jos lămuririle pe cari a binevoit să ni le dea d-sa.

SITUATIA MESERIASILOR

— Ce ne puteți spune, în general, despre situația actuală a meseriașilor dela noi și despre necesitatea ajutorării lor cu numerar? am întrebat.

— Situația meșteșugarilor e în funcție de situația generală a țării. Între diversele stări sociale există interdependență. Meșteșugarii fac parte din clasa mijlocie. Ei trebuie să asigure continuitatea națională spre a nu se rupe legătura cu pătură țărănească omogenă. Asupra acestor puncte factorii de răspundere sunt de acord. Însă nu se poate concepe un regim de favorizare a unei pături sociale. Să fim bine înțeleși. Nu poți fi acuzat de ostilitate sau măcar de indiferență față de această pătură socială. Din 1912 mă preocup de această chestiune. Cu ocazia discuțiilor asupra legii Nețescu, am susținut libertatea meseriașilor. Ca ministru al muncii am lucrat pentru păturile muncitorești. Totuși mărturisesc că nu pot concepe un regim de credit special pentru o pătură socială dacă nu se crează o ambianță economică favorabilă. Nu trebuie să luăm problemele și să le tradăm izolat, ci să căutăm a satisface întregul complex care se pune înaintea noastră printr-o soluție adecuată.

COOPERATIVE PENTRU AJUTORAREA CU MASINI SI NUMERAR

— Prin ce alte mijloace ar mai putea fi ajutați acum meșteșugarii, în vederea îmbunătățirii situației lor materiale și a asigurării unei existențe mai bune?

— Ar trebui încurajată formarea de cooperative de meseriași, caciace ar permite achiziționarea de mașini și instrumente pe care, individual, ei nu și le-ar putea procura. Așa vrea ca acest deziderat al meu să fie o realitate și să nu rămână o simplă formulare de principiu, cum a fost cazul comasărilor și altor instituții cooperatiste prevăzute de legea pentru reforma agrară.

Institutul de credit meșteșugăresc, proiect acord

Calciu Ilie bucureștii lakatosmester a Munkakamarák Uniója elnöke programot adott Aradon

A központi elnök nyilatkozata szerint a munkakamara intézménye szilárd alap, amelyre nemzetiségre és felekezetre való különbség nélkül nyugodtan bízhatja egzisztenciáját és boldogulását a hazai iparosság

Öfelsége II. Carol király
a legnagyobb szeretettel és megértéssel viseltetik
a hazai iparosság iránt

Irta: REINHART GYULA

Ünnepe volt az elmúlt kedden Arad iparos és munkás társadalmának. Nem lengtek ugyan lobogók a házak falain, nem zúgtak a harangok, még csak felvonulás sem volt kettős rendekben a rendőrszeker hangjai mellett, mégis ünnepi hangulat szálalt meg azt a tömeget, amely kedden este nyolc órakor a volt ipartestület dísztermében megjelent, hogy meghallgassa Calciu Ilie bucurești-i lakatosmestert, a Munkakamarák Uniója elnökének előadását.

Csodálatos, hogy az előadó mennyire azonosította magát a munkakamarával. Előadása folyamán valósággal eltűnt az egyén, mert Calciu Ilie minden szavában a munkakamara megszemélyesítője volt, aki minden iparos- és munkásproblémát a munkakamarán keresztül és a munkakamarával akar megoldani, aki úgy látja, hogy a munkásság, a magánisztviselő és a kisiparosok megkapják a munkakamarát és ezzel mindent megkaptak, ami számukra előnyös lehet: szilárd alapot, amelyre egzisztenciájukat és boldogulásukat felépíthetik.

A munkakamara nevei a tanoncot, vizsgázót ja a segédet és a mestert, megvédi a törvényes alapon működő iparost a kontárokától, munkát szerez az iparosnak, hiteket szerez számára, közszállításokban való részvételhez segíti, elkíséri a bíróságtól a sirig és ez alatt az idő alatt állandóan óvja, édi támogatja és segíti minden nehézségen.

Nem csoda, hogy frappánsul hat Calciu Ilie elő

adás módja, mert mély meggyőződésből fakad minden szava és így érthető, hogy magával ragadja a hallgatóságot. Mindenki lelkesedik érte, amikor karjait széttárva magához akarja ölelni és ezáltal egyesíteni Románia egész iparos társadalmát. Vele érez minden hallgatója és lelke mélyéből hisz neki, hogy aki iparos és munkás itt él, a haza javára működik, mert vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül a közös hazáért dolgozik, ha beleilleszkedik a törvényes keretekbe és harmónikus együttműködik az összességgek Hangja zúg, dübörög, cseng és a sűrű és lelkes taps igazolja, hogy megtalálta az utat a szívekhez.

Akkor is hiszünk neki, amikor feldicséri Nistör munkaügyi miniszter bölcs intézkedéseit, amelyeket a hazai dolgozó osztály érdekében felfaraghatatlanul és nagy eredményekkel tesz. Hiszünk neki, hogy a miniszternek minden gondolata az, hogy a jólét, legmagasabb fokára emelje a dolgozók társadalmát és elsősorban az iparos osztályt, amelyért eddig nem történt semmi és amelyről nem ismerte el eddig egyetlen hivatalos szerv sem, hogy a legértékesebb államfentartó elem.

Együtt lelkesedünk Calciu Ilievel, amikor beszámol Öfelsége a király magas színe előtt lezajlott kihallgatásáról, amely alkalommal negyven percen keresztül volt alkalma Románia első személyisége előtt az iparosság panaszait és fájdalmait feltárni és amikor módja volt annak kifejtésére is, mennyi-

dánd credite unei asociații de meseriași care ar răspunde solidar, ar avea mai multă siguranță în ce privește recuperarea creditelor.

INSTITUTUL DE CREDIT MEȘTEȘUGĂRESC.

Ce credeți despre Institutul de Credit meșteșugăresc?

— Voi începe cu o mică observație. Sunt solicitat să-mi dau părerea asupra unui proiect. Cred că nu există țară în care industria... proiectelor să fie mai dezvoltată, decât la noi. Un mare scriitor a numit industria filmului fabrica de vise. Cred că ramura din industria națională de care vorbesc mai sus, merită cu prisosință calificativul dat de inveniu autor, despre care am pomenit. Vreau să sper totuși, că proiectul de care mă voi ocupa va trece din faza de vis la cea de realitate.

Desigur, e binevenită concentrarea diverselor

mijloace puse la dispoziția meseriașilor într-o singură instituție. După proiectul inițial, mijloacele de lucru vor fi puse la dispoziție de stat. Forma juridică a institutului va fi aceea a unei societăți anonime. Vor trebui luate toate măsurile spre a se asigura controlul statului asupra averii sale. Deasemenea, trebuie asigurată recuperarea creditelor acordate spre a nu se volatiliza fondurile la prima serie de beneficiari.

ALTE AJUTOARE.

— Ce ne mai puteți spune în legătură cu posibilitățile de ajutoare a meșteșugarilor?

— Meseriași trebuie să favorizăm la deciziile spre a avea posibilitatea de lucru.

În concluzie, și ca răspuns special la aceas a întrebare cred că soluția nu poate fi găsită decât în redresarea economică generală — a încheiat d. Gr. Trancu-Iași comunicările d-sale.

re szükség van egy megalkotandó új törvényre, a mely gondoskodik végre a mindenkitől elhagyott iparos osztály hitelkérségeinek kielégítéséről is. Sugárzik belőle a felkesedés, amikor elmondja, hogy Felséges Urunk és Királyunk mennyi megértéssel és mennyi jóakarattal viseltetik a kisiparos osztály iránt. Meghatott arocat és könnyes szemekkel tapsolt neki az egész terem.

Amikor a pompás előadás végén nemes gesztussal felajánlotta Calciu Ilie, hogy a munkakamarák uniójának költségén menjen fel Aradról küldöttség Bucurestibe és elmondotta, hogy a város és munkakamara kívánságainak lelkes támogatója akar lenni, hogy segíteni akar a mi igazunk kiharcolásában, az a meggyőződés hatotta át minden egyes hallgatóját, hogy Calciu Ilie nem játszik a szavakkal. Ugy érezte mindenki, hogy komoly, dolgozó emberrel léptünk összeköttetésbe, aki nem az ígéretek sikamlós mezejére csalogat bennünket, hanem mint

Calciu Ilie előadása a munkakamaráról, az új ipartörvényről és az ipari hitel problémájáról

Calciu Ilie, akit a közönség élénk tapsal üdvözölt, előadásának bevezető részében közölte a hallgatósággal, hogy

mély fájdalommal szerzett tudomást azokról a súlyos panaszokról, amelyekről szombati Aradon tartózkodása folyamán értesült.

A maga részéről ő nem tesz különbséget vallási és nemzetiségi szempontból. Egyforma előtte mindenki, aki itt él és itt dolgozik. Az ő hite szerint arra kell törekedni, hogy lelki harmónia fejlődjön ki az ország valamennyi lakója közt és mindnyájan együtt és egy akarattal működünk a románság érdekében.

Ezután a munkakamarák megalakulásának történetét adta elő rövid vázlatossággal az előadó. 1938-ban történt ez, majd az új alapokra való helyezés 1936-ban. Az előadó kifejtette, hogy

a munkásság részére a munkakamarák adták mint törvényes és hivatalos szerv az alapot, a mellyel a román elem fejlődése biztosított van.

A munkakamarai intézménynek a munka-parlament-jévé kell fejlődnie.

Az ezen intézményben felvett három elemnek egy akarattal és harmóniában kell együttműködni a közös cél érdekében.

A munkakamarák szövetségének az a célja, — mondotta az illusztris előadó, — hogy az erőket az elérhető eredmények kiharcolása érdekében egyesítse és tömörítse.

Megoldódik a kontárkérdés...

Ezután az 1936-ik évi új ipartörvényről beszélt az előadó. Igaz ugyan, — mondotta, — hogy ez a törvény megszüntette az ipartestületeket, de új alapot fektetett az iparfejlesztés számára

A kontárok üldözése, amelyet az új törvény szigorúan intézményesít, konterválja a meglevő kisipari vállalatok erőt és biztosítja azok jólétét.

Az új iparos nemzedék különb lesz, mint a mai...

Calciu Ilie megállapítása szerint korszakalkotó jelentőségű az új ipartörvénynek az az intézkedése, amelyben az új ipar generáció neveléséről gondoskodik, mert gondoskodás történik, a törvény intézkedései által a tanoncoknak az iparos otthonokban való jó ellátásáról és arról is, hogy a szakmai tudás fejlesztésén kívül megfelelő szellemi kiképzésben is részesüljenek.

Egy egészségesebb, tanultabb nemzedék veheti a jövőben át a műhelyeket és általában az ipari termelést a mostani generációtól.

Az ipar gyakorlásához elengedhetetlenül szükséges letendő vizsgák pedig arra nyújtanak biztosítékot, hogy

a nem idevaló, kiképzetlen elem a komoly szak tudást igénylő kisipartól távol tartassék.

Ugyanez a célja az iparigazolványok és munkakönyvek becserélésének is. Erre a műveletre a kontárok üldözése miatt van szükség. Mivel a becserélési határidő január 31-én lejár,

körzetekre osztva fogjuk az iparosok jogosítványait megvizsgálni és mindazokat, akik az új törvény által előírt iparjogosítványokkal nem rendelkeznek, szigorúan megbüntetjük és műhelyeiket bezárjuk.

a munka embere, tetteivel akar magának érdemeiket szerezni.

Calciu Ilie előadása hittel és bizalommal töltött el a hazai iparos jövődjére iránt valamennyiünket és most már csak egy kívánságunk van, hogy ebben a hitünkben és ebben a bizodalomban meg ne csalatkozzunk.

Calciu Ilie előadásáról szóló tudósításunkat a következőkben tárjuk olvasóink elé:

A nagyszabású értekezletet, amelyre sűrű sorokban vonult fel Arad város iparossága, valamint a magántisztviselők és munkások vezetői, Mosoiu Victor, a munkakamara elnöke nyitotta meg. Üdvözölte Calciu Ilie, mint a Munkakamarák Uniójának illusztris elnökét, valamint Moga Matei szabómeister, az oradeai munkakamara elnökét, aki mint vendég jelent meg a gyűlésen. Rövid beszámolót tartott ezután Mosoiu Victor az aradi munkakamara eddigi működéséről, majd felkérte Calciu központi elnököt: előadásának megtartására.

Kisebbségi helyiségekben a munkakamara kiküldöttje a községi bíró és a csendőrség fogja ezt az ellenőrzést végezni.

Ez az intézkedés természetesen nem arra szolgál, hogy szakképzett iparosokat az ipar üzésétől eltávolítsanak.

Pótlólag is kaphat iparjogot az, aki ipari tevékenységét igazolni tudja, mert szerzett jogaitól senkit sem szabad és lehet megfosztani.

A közszállítások és a kisipar.

Az új ipartörvény, — folytatta az előadó, — rendezi a közszállítások módját. Mindazokat, akik

Olcsó hitelt kell adni az iparosságnak

Nagyobb ipari munkálatok vállalásához és elvégzéséhez mindenek előtt tőkére, helyesebben hitelre van szükség, amelyet a kisipar eddig seholsem kapott meg, mert nem volt módjában, hogy megfelelő biztosítékot nyújtson a bankoknak. A Creditul Industrial (Ipari Hitelintézet), amelynek a kisipar hitellel való támogatása is hivatása lett volna, ezt a szerepkörét a vidéki bankok útján teljesítette, ami annyira megdrágította az Ipari Hitelintézet kölcsöneit, hogy ennek terhei az iparos számára elviselhetetlenek voltak és a legtöbb esetben az iparos teljes gazdasági romlását vonták maguk után.

Érthető és indokolt, hogy gondoskodni kellett külön Kisipari Hitelintézet felállításáról, hogy a kisipar problémája gyökeresen megoldassék. A tervet már elkészült és még ebben a parlamenti ülésben azazavásra kerül. Ennek érdekében jelent meg Calciu Ilie Felsége, a Király legmagasabb kihallgatásán, ahol módja volt a kisiparosok helyzetét az Uralkodóval megismertetni és megfelelően hangsúlyoztatni, mennyire fontos az ország érdekei szempontjából a kisipari hitel problémájának leggyorsabb megoldása.

Elmondotta az előadó, hogy

Felsége a király alaposan tájékozva van az ország gazdasági helyzetéről szempontjából és hogy a legnagyobb szeretettel és megértéssel viseltetik a dolgozó osztályok iránt. Mindent meg akar és meg fog tenni azok boldogulása érdekében.

A Nemzeti Kisipari Hitelintézetet egymilliórd lej alapítókéval helyezik működésbe. Ezt az összeget részben az állam, részben a Nemzeti Bank fogja rendelkezésre bocsátani, míg a még hiányzó tőkét nyilvános aláírás, valamint kötelező aláírások gyűjtésével szerzik meg.

A Kisipari Hitelintézet rendelkezésére bocsátják azonkívül azokat az alapokat is, amelyek a munkások után szedett heti két lejes hozzájárulásból folytak be és amely összeg eddig már több mint százmillióra rug.

A Kisipari Hitelintézet vezetőségébe a kisipar

a munkakamarák tagjai, abban a kedvezményben részesíti, hogy

egyharmad biztosíték letételeével, valamint öt százalék előnyvel vehetnek részt minden közszállítási versenytárgyalásban.

Szemben tehát az 1922-ik évi törvénnyel, amely ezt a jogot csak a Kisiparosok Szövetsége tagjai számára biztosította,

az új ipartörvény kiterjeszti a nagyjelentőségű előnyöket a munkakamarákon keresztül az ország egész iparos társadalmára.

Általános figyelem közepette jelentette ki az előadó, hogy

a munkakamarák külön közszállítási hivatalt fognak felállítani.

Valamennyi fontosabb közszállítást nyilván tart majd ez az intézmény és gondoskodik arról is, hogy az érdeklét szakmai iparosok figyelmét ezekre a közszállításokra megfelelő formában felhívja.

A kisiparosoknak, illetve azoknak, akik tagjai a munkakamara intézményének,

azt a jogot is biztosítja a törvény, hogy 500 ezer lejig terjedő közszállításokat az egyes hatóságok árbeírás meghirdetése nélkül kiadhaszanak számukra.

Ha szövetkezetbe, vagy alkalmi társaságokba szervezkednek, egészen ötmillió lejig terjedőleg vállalhatnak közintézményektől szabadkézből közmunkákat.

Hogy a kisiparosság ilyen közmunkákhoz jusson, termelő szövetkezeteket kell alakítani. Az ilyen intézmények alakításában való közreműködését a munkakamarai intézménynek a maga részéről már most kiállításba helyezte előadó, mint munkakamarai központi elnök.

reprezentánsait is be fogják venni. Csak olyan kisiparosokról lehet szó, akik legalább tíz éve gyakorolják iparukat, teljesen feddhetlenek és közismerten becsületesek.

A nyújtandó hitelt kategorizálni fogják.

Vállalt munkákra hat hónaptól két évig terjedő időre nyújtanak kölcsönöket, befektetésekre öt évi időtartamra.

Hitelt természetesen csak teljes biztosíték mellett nyújtanak a helyi szövetkezetek útján és azok jóvállásával.

Azok az iparosok, akik termelő szövetkezetekbe tömörülnek, kollektív hitelt élveznek, amelynek megszerzése könnyebb lesz.

Mint az elmondottakból kiderül, olyan helységeket iparosai, amelyek hitelintézeteikkel nem rendelkeznek, nem részesülhetnek a Kisipari Hitelintézet kölcsöneiből. A munkakamarák feladata lesz e helységek számára iparos hitel-szövetkezeteket szervezni és

ugyanis csak a munkakamara hivatása lesz erről is gondoskodni, hogy a kisiparosok által alakított termelő szövetkezetek számára piacról gondoskodják, valamint, hogy a közszállításokra az iparosokat megszervezzék.

Különösen a ruházati ipar terén a szabók és cipezők megszervezése körül vár nagy feladat a munkakamarákra. Calciu Ilie elgondolása szerint termelő szövetkezeti alapon az erdők kitermelése és feldolgozása is megszervezhető, valamint a bányai ipar is.

Hogy ezeknek a hatalmas feladatoknak meg tudjunk felelni, valamennyi erőnk egységesítése, mindnyájunk összefogása és harmónikus együttműködése elengedhetetlen szükségesség. Ha ez meg lesz, az eredmény sem maradhat el.

Calciu Ilie másfél órán át tartó színes, érdekes és lelkes hangú előadását többször váltotta fel a hallgatóság élénk tetszésének nyilvánítása, amely zúgó tapsviharban és sűrű helyeslésekben nyilvánult meg.

Arad panaszkodik, Calciu orvoslást ígér...

Feier I. Stefan, az aradi munkakamara iparos szakosztályának elnöke köszönte meg Calciu Ilie központi munkakamarai elnöknek a gyönyörű előadást. Kijelentette, hogy valamennyi iparos szívvel-lélekkel követi őt és vele együtt akar dolgozni.

Vulpe Iosif, az aradi munkakamara kormány-

biztosa és a városi interimar bizottság alelnöke volt a következő felszólaló. Azoknak a súlyos sérelmeknek ügyében emelt szót, amelyek az Astra-vagongyár átköltöztetésével és a vasutiságatárság elhelyezésével Arad városát érték. Előadta, hogy a munkásság szempontjából igen fontos az aradi munkásbiztosító

uj székházának mielőbbi felépítése. Vulpe Iosif szerint sürgősen gondoskodni kell arról, hogy megfelelő inasotthonok álljanak Aradon a tanoncok rendelkezésére, mert e téren a helyzet szintén nem kifogástalan. Nagy fontosságú érdek Arad város üdülőhelyévé való sorozása is, mert aztálta, hogy ezen a címen leszállított vasuti jegyekkel lesz majd megközelíthető Arad, megnövekedik a határváros forgalma, ami valamennyire pótolni fogja az elvitt intézményeket.

Damascus Péter a magántisztviselők sérelmei érdekében emelt szót.

Moga Matei, az oradea-i munkakamara elnöke az iparosság két legégetőbb sérelméről tett említést. Az egyik a beteg munkások első hét napi fizetésének ügye, a másik az adókvetéssel kapcsolatos. Követeli, hogy

mentsék fel az iparosokat az első hét nap fizetésének terhe alól és — ami az adósérelmet illeti — osszák az iparosokat öt kategóriába az alkalmazottak száma szerint és így állapítsák meg adóikat a patenta fixa alapján.

Calciu Ilie készségesen válaszolt a felszólalók által elmondott panaszokra. Elsősorban a magántisztviselők szónokát nyugtatta meg, elmondva, hogy most van kidolgozás alatt a miniszteriumban egy új törvény, amelynek egyik legfontosabb pontja, hogy a magántisztviselőknek felmondás alkalmával a felmondási időre járó egész fizetést ki kell adni.

Arad város érdekében is hajlandó Calciu Ilie minden befolyását latba vetni. Kijelentette, hogy amennyiben nyolc napon belül küldöttség megy Arad város képviselőjében a fővárosba,

a küldöttség költségeit a munkakamarák központja fogja fedezni

és ott, Bucureştiben ő majd gondoskodni fog arról, hogy a küldöttséget valamennyi illetékes helyen fogadják, kéréseiket meghallgassák és lehetőség szerint azonnal intézkedjenek is az egyes ügyekben. Calciu Ilie reméli, hogy a küldöttség nem jön vissza üres kézzel Aradra.

Hetenként 70.000 autó . . .

Az 1936. évi automobilgyártás Amerikában — a jelek szerint — rekordszámokat eredményez. Az automobilgyárak hétről-hétre közreadják termelési statisztikájukat. A legutolsó héten már 70.000-re fokozódott az egy hét alatt gyártott gépkocsik száma. Ugy számíják, hogy az új évben a heti termelés már százezerre emelkedik, ami ötmillió évi termelésnek felel meg. A múlt évhez képest az autógyártás 25—30 százalékkal emelkedett. Az Automobile Manufacturers Association kimutatása szerint az automobilipar az amerikai acélfogyasztás 25 százalékát használja fel, a kovácsolt vas 54 százalékát, a nyersvas 12 százalékát, a réz 20 százalékát, a nikkel 31 százalékát, az ólom 30 százalékát, a bór 31 százalékát, a kénolaj 60 százalékát, a táblaüveg 76 százalékát, a gumi 80 százalékát és a benzinfoogyasztás 89 százalékát. Ezek a számok mutatják, hogy az automobilipar ma az Egyesült Államok valamennyi iparága közül a legjobb konjunkciónak örvend s így a gazdasági élet általános javulása is előszörban az automobilgyártás nagyarányu emelkedésének tudható be.

JÓBARATNOK.

— Képzeld, édesem, egy idő óta nem ismerem rá a férjemre. Délben hazajön, este hazajön és sohasem szól hozzám egy szót sem.

— Ne buculj, drágám. A férjed valószínűleg elhagyott téged, csak nincs pénze, hogy külön menjen lakni.

Szigoru szankciók az alkalmazottaktól levont munkásbiztosítói járulékok pontos fizetésére.

A társadalombiztosítás egységesítéséről szóló törvény 44-ik szakasza előírja, hogy azok a munkások, akik bérlisták alapján, levonás útján fizetik a járulékokat, kötelesek a levont járulékokat, az őket terhelő járulékokkal együtt legkésőbb a következő hó 15-éig befizetni. A járulékoknak a fenti határidőben való be nem fizetése — a törvény 180-ik szakaszának f) pontja szerint — kihágásnak tekintetik és 2.000—10.000 lejig terjedő bírsággal és 15 naptól 2 hónapig terjedő fogsággal büntethető. Az erre vonatkozó kihágások a munkakamarák mellett működő munkabirodságok által bíráltnak el. A társadalombiztosítási pénztárak eddig nem igen kérték ezen büntető törvényszakasznak az alkalmazását, értesülésünk szerint azonban a jövőben szigorúan érvényt fognak szerezni annak.

Megkezdődött Timişoara-n a tanonciskolai oktatás

Timişoara város magára vállalta a 3000 tanonc oktatásának költségét, de május 31-én lezárja a tanévet.

Tíz hónap helyett mindössze négy hónapos oktatást kapnak a timişoara-i tanoncok a miniszterium és a város közötti ellentétek miatt

A timişoara-i tanonciskolák — amelyekről nemrég kimerítő cikket közöltünk, — végre most megnyitáltak. Miután a tanévnek több mint a fele elmúlt, a város mégis rászánta magát, hogy a háromezer iparos és kereskedő tanoncot nem hagyja tanítás nélkül és nem teszi ki őket annak a veszélynek, hogy elveszítsenek egy esztendő, ami később súlyos kihatású lehet rájuk nézve, amikor majd segédek lesznek. Sajnos, ahelyett, hogy az öt hónapos mulasztást a tanévnek legalább július 15-ig való meghosszabbításával pótolták volna, a még hátralevő időt is megkurtították.

A város a tanonciskolák megnyitásáról szóló végzésében kimondja, hogy azok most nyomban megkezdődnek, azonban május 31-én befejeződnek.

Mivel januárból csak pár nap van hátra és ez a pár nap szükséges a beíratásra és beosztásra, bátran lehet állítani, hogy az ipari és kereskedelmi tanoncok mostani tanéve mindössze négy hónapra terjed.

Timişoara város vezetősége a tanonciskolákban való oktatással a kilenc igazgató beszámításával, ötven tanerőt bízott meg. A megbízás kifejezetten mostantól május 31-ig szól. Azonban a város nem elégszik meg ezzel, hanem minden tanonciskolai igazgatónak és tanítónak nyilatkozatot kell aláírnia, a melyben kijelenti, hogy a város intézkedésével megvan elégedve és tudomásul veszi, hogy megbízatása

csak május 31-ig szól. Egyben kötelezi magát minden tanító a nyilatkozatban, hogy a várossal szemben május 31-én túl az inasiskolával kapcsolatosan semmiféle igényt nem támaszt.

Az inasiskolák tanszemélyzete körében a város elhatározása megdöbbenést keltett. Vasárnap külön értekezleten foglalkoztak a kérdéssel és a tanítók igen elkeseredett hangon tárgyalták a város határozatát. Megállapították, hogy a város azért szabtakurtára a tanévet, hogy ne kelljen nekik a szünidőre is tiszteletdíjat fizetni. Öt hónapi tanítás után ugyanis a törvény értelmében már egy hónapi vakációs fizetés jár. Olyan hangok hallatszottak, hogy a város a nyilatkozat aláírásával erkölcsi nyomást akar gyakorolni a tanítókra. Az értekezlet minden iskolai tanítónak saját belátására bízta, hogy a nyilatkozatot aláírja, vagy sem. Valószínűleg aláírják, de ebben inkább az vezeti őket, hogy az inasok oktatását ne késleltessék.

Nehezen vállalhatnak azonban a tanerők felelősséget azért, hogy a tanoncokkal négy hónap alatt elvégzik a tananyagot, amelynek elvégzésére a tanterv tíz hónapot ír elő. Ma az inasnak a különböző elméleti ismeret után a könyvelést is meg kell tanulnia. Hiszen az új jogrend hovatovább valóságos könyvvitelre kötelezi az iparost, akinek regisztert és rendes pénztári naplót kell vezetnie. Mikor és hol tanulja meg ezt, ha nem az inasiskolában?

Január 31-ig el kell készíteni a magánvállalatok nemzetiségi kimutatásait

Az iparkamarákat bízták meg a kimutatás elkészítésével. — Ezek szerint a kimutatások szerint adnak majd ki az egyes cégeknek behozatali engedélyeket.

Lesznek első, másod és harmadosztályu vállalatok

Ismeretes, hogy Pop Valer ipari- és kereskedelmi miniszter bizalmas jellegű rendeletben utasította az ország kereskedelmi- és iparkamaráit, valamint a kereskedelmi- és ipari felügyelőségeket, hogy készítsenek kimutatást a körzetükbe tartozó vállalatok nemzetiségi jellegéről. Az így begyűjtött adatok fogják alapját képezni annak az általános felülvizsgálatnak, amelyet az importáló cégek felett most fognak megkezdenni.

A miniszteri rendelkezés alapelvét az importáló vállalatok hármasságos tagozása képezi. Az első csoportba tartoznak a román jellegű vállalatok, amelyek sorsát mindenben szíven fogja viselni a külkereskedelmet irányító hivatal és a miniszterium. Ezek a vállalatok a behozatali engedélyek kiosztásánál kivételesen kedvező helyzetbe kerülnek.

A második csoportba tartoznak azok a vállalatok, amelyek tulajdonosai nemzetiségi származásukat tekintve nem románok, azonban román állampolgárok. A fővárosi lapközlemények hangoztatják, hogy ezeknek az iparvállalatoknak a kvótáit nem fogják redukálni és így a felülvizsgálat hírek szerint ezeket érintené a legfeljebbesebben.

A harmadik csoportba az idegen vállalatok tar-

toznak, amelyek tulajdonosai különleges engedéllyel és utlevél alapján dolgoznak az országban. Ezeknek a felülvizsgálat nem törekszik a behozatali kvóták teljes megvonására, hanem a „reális” szükségletek fedezésére fogják csökkenteni behozatali engedélyeiket.

Ezek a lapnyilatkozatok tehát elég biztatóak volnának. Sokkal aggasztóbb azonban az a rendelet, a melyet a miniszter a kamarákhoz és a felügyelőségekhez küldött és amelyben felszólította ezeket, hogy a körzetükben működő vállalatok nemzetiségi statisztikájának elkészítésével egyetemben pontosan jelöljék meg az egyes vállalatok reális importszükségletét, a termelés nagyságát, a technikai felkészültséget, stb. Ezek az adatok a nemzetiségi hovatározást fesszegető kérdésekkel együttesen nem sok jóval biztatnak.

Pop Valer miniszter egyébként január 31-ig adott haladékot a kamaráknak és felügyelőségeknek a kért kimutatások elkészítésére és beterjesztésére. A begyűjtött adatok feldolgozását azonnal megkezdik és a második negyedévi behozatali engedélyek kiosztása már a nemzetiségi statisztika adatainak alapján fog történni.

BIZTOS TIPP

— Miért olyan nyugtalan, Pacal ur?
— A feleségem beteg.
— Ki kezeli?
— Doktor Pilula.
— Akkor ne nyugtalankodjék. Az én boldogult feleségemet is az kezelte.

FŐNÖKÖK EGYMÁS KÖZÖTT.

— Hallotta? Amerikában három év óta alszik egy gépirón.
— Az semmi. Az én főkönyvelőm tíz év óta alszik.

Cluj-on is megkezdtek az egészségügyi illeték kivetését.

Az egészségügyi illeték kivetése Clujon megkezdődött. A kivetési alapot a lakbérérték (valoare locativa) képezi. Korábbi rendelkezések szerint a bérérték megállapításánál nemcsak a bérlet helyisége, hanem az abban lévő berendezési és felszerelési tárgyak is beleszámítottak a bérértékbe. A cluji pénzügyigazgatóság ebből kiindulva egy helyi iparvállalatnál a gépi berendezést is bérérték alapba számította be. Az iparkamara intervenciójára a pénzügyigazgatóság lépéseket tett a valóare helyes felszámás érdekében.

Jogesetek a kisipar köréből

Tulajdonjog fentartásával eszközölt gépeladásnál nem érvényesíthetők a konverziós kedvezmények.

A dolgi kereskedelmi törvényszék 8—1936. számú elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő Österreichische Werke A. G. Wien, pert indított a Banca Banatului S. A. Craiova cég ellen azon a címen, hogy az nem teljesítette a feltételeket, amelyeket a két fél között egy motor eladása alkalmával kötött megállapodás tartalmazott. Az eladási szerződést a bécsi cég mint eladó 1931. szeptember 12-én kötötte meg a craiova-i bankkal mint vevővel. A kötött megállapodás szerint a bécsi cég egy 65 HP motort adott el a craiova-i banknak negyedmillió lei vételáron a következő fizetési feltételek mellett: Szerződés megkötésekor 10 ezer lei, a motor átvételekor 40 ezer lei és ha a motor már működik, a fennmaradó 200 ezer lei hat egyenlő negyedévi részletben fizetendő 10 százalékos kamat hozzáadása mellett.

Amíg a motor vételára nincs kifizetve, a szerződés feltételei szerint a tulajdonjoggal kapcsolatosan az ipari gépek eladásáról szóló 1929-ik évi törvény rendelkezései érvényesek.

Alperes craiova-i bank nem teljesítette a megállapodás feltételeit, mire a felperes bécsi vállalat a szerződés felbontását és az eddig fizetett részletösszegnek kártérítés címén javára való megítélését kérte a megindult bírósági eljárás folyamán. Alperes cég a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy eladó a gépet nem a szerződésben megállapított feltételek szerint adta át. A gép nem felel meg a hozzáfűzött kívánalomnak. Amennyiben a keresetnek a bíróság ennek ellenére is helyt adna, alperes craiova-i bank kéri, hogy részére konverziós fizetési kedvezmény ítéljék meg. Ez azt jelentené, hogy csak a vételár ötven százalékát köteles megfizetni, miután ő is mint bank a hitelezőivel ilyen egyezséget kötött. A kedvezmény ötven százalékának is a konverziós törvényben meghatározott előnyös feltételek szerinti fizetését kérte.

Felperes bécsi cég a kifogás elutasítását kérte. Jogaim, hogy vevő bank semmivel sem igazolja a gépre vonatkozó kifogásait. A konverziós kérelem nem sincs alapja. Történt ugyan a két fél között adásvételi üzlet, mindaddig azonban, míg a vételár kifizetve nincs, a tulajdonjog átszállása függőben van. Konverziós jogok pedig ettől függetlenül sem illetik meg alperes bankot.

A törvényszék az érdekes és bonyodalmas ügyben a következő ítéletet hozta:

Helyt ad a felperes keresetének és elutasítja a konverziós kérelmet. Megállapítja, hogy a felek között adásvételi üzlet jött létre, mert a kötött szerződésben úgy a vétel tárgya, mint a vételár pontosan meghatározott. Ennek hatálya azonban, vagyis a tulajdonjog teljes átszállása attól tetetett függővé, hogy vevő a vételárat kifizesse. Mindaddig tehát, amíg vevő nem fizet, a megvett tárgynak csak birtokolója, de nem tulajdonosa. Megállapította a törvényszék, hogy a konverziós törvény 6-ik fejezetének 3-ik szakasza szerint konverzió alá csak a zálogjoggal terhelte ingatlan-tulajdonosok esnek. Felperes és alperes cég között nincsen olyan hitelezői, illetve adósi jogviszony, melynek alapján alperes cég ezt a jogot vindikálhatná magának, mint azt a legfőbb semmitőszék II-ik tagozata 112—1935. számú döntvényében elvként kimondotta. A felsorakoztatott ténybeli és törvényszerinti érvek alapján a bíróság a craiova-i bank kifogásait alaptalanoknak minősítette és a bécsi cég keresetének helyet adott.

Az általános érdekességű elvi döntvény szerint mindaz, aki ipari gépet ad el, az 1929. évi törvény rendelkezésére való hivatkozással, amely elsősorban a tulajdonjog fentartására vonatkozik és a gépek eladói fokozottan védi, addig, amíg a vételárat teljes összegében meg nem kapja, vevőjével szemben a viszaszolgáltatásra vonatkozó jogait teljes egészében érvényesítheti. Ezeket a jogokat a konverziós törvény nem változtathatja meg, mert ilyen esetekre nem vonatkoztatható.

Befejeződtek az Arad-i Iparos Bál előkészületei

Az Aradi Iparos Bál előkészítő munkálatai befejeződtek. Minden készen áll a most szombaton este lezajló bál minden valószínűség szerinti bombasikeréhez. Megtörténtek az előjegyzések a bál legérdekesebb attrakciójának, a jó gazdaasszonyok főzőversenyének előkészítésére. A hölgybizottság számos tagja vesz részt a versenyen, sőt jelentkeztek az előkező aradi iparos hölgyek közül sokan olyanok is, akik nincsenek egyébként bekapcsolódva az Otthon körül folyó mozgalomba. A főzőverseny zsűrijének elnöke, mint már megírtuk, Lovasberényi Árpád lesz. Tagjai Mohor Ilie, az aradi vendégipari szindikátus elnöke, Egler Antal, az ismert szakácsművészeti szakember és Reinhart Gyula, az Iparos Otthon elnöke, mint házigazda lesznek. Részt vesznek a zsűriben néhányan a hölgyek közül is.

Az Aradi Iparos Otthon igazgatósága és a hölgybizottság napokban megtartott bálrendező naggyűlésén megtörtént a különböző munkakörök kiosztása is.

A büfében Reinhart Gyuláné vezetésével Glück Józsefné, Muzsai Józsefné, Vazár Jánosné, Sztojka Kálmánné és Lázár Irénke szerepelnek. Pénztárosok: Fibinger Izidor, Baranyi Ferenc és Walter József lesznek. A cukrászda-sátorban: Baricz Máténé, Kőszeghy Emilné, Nagy Károlyné, Barthel Ernőné és Vasilievits Melánia végzik az előkészítést. A pénkezelés: Uzsoara István, Vazár János és Barthel Ernő. A tombola eladásánál Illyés Istvánné és Martin Éva tevékenykednek, pénztáros Kőszeghy Emil lesz. A tombola kiosztásánál Blaboly Anna. A pezsgő-sátorban Zombory Gyuláné, Hirsch Jenőné és Dukász Lajosné. Pénztáros Zombory Gyula. A

Famegmunkáló gépek

kombinált gyalugép 60 cm., Fräser, szalagfűrész 70 cm., furógép körfűrészszel

olcsón eladó

Csapla András asztalosmester

Pecica, No. 121.

(Jud. Arad)

A bucaresti ítéletétábla szerint sem köteles üzleti könyvet vezetni a kisiparos és kiskereskedő.

1935. december 18-án hozta a bucaresti-i tábla az érdekes elvi döntvényt.

Alábbiakban az iparosok könyvvezetési kötelezettségének problémája ügyében pótlólag a kérdérről lapunk hasábjain között két országos érdeklődést keltett cikknek, Klein Jenő oradea-i könyvszakértő és Kell Mór dr. timisoara-i ügyvéd által írott cikkeknek anyagához a bucaresti-i ítéletétábla által 1935. december havában hozott elvi döntvényt közöljük. A döntvény nem kisiparosról, hanem kiskereskedőről szól ugyan, de a kérdés természeténél, illetve az idézett törvényszakasznál fogva a kisiparosokra is vonatkoztatható. Az elvi döntvény anyaga a következő:

Az 1935-ik év folyamán a braşov-i pénzügyigazgatóság 35—1935. számú kihágási jegyzőkönyv alapján

Marmont Ferenc kiskereskedőt azon a címen, hogy nem vezetett a bélyegtörvény rendelkezései szerinti üzleti könyvet és leltárt, büntetéssel sújtotta.

A kiskereskedő megfeleltette az ítéletet a braşov-i királyi táblához. Előadta, hogy a megyei klasszifikáló-bizottság döntése szerint 1932-től 1934-ig terjedő három évre cégét a patenta fixa negyedik osztályába sorozták. Mivel kereskedő és foglalkozása az azóta eltelt idő folyamán jogilag nem változott, könyvek vezetésére nem kötelezhető.

Előadta a felelősségben a megbüntettet kiskereskedő jogi képviselője azt is, hogy az Ardeal-i kereskedelmi törvény 5-ik szakasza szerint kiskereskedő nem kötelezhető üzleti könyvek vezetésére; így a bélyegtörvény könyvvezetési kötelezettsége sem vonatkoztatható rá. Emeltett törvénynek ez a rendelkezése

feketekávé és tormásvirstli-sátorban Engelhardt Ferencné, özv. Viktorelli Sándorné és Assael Lászlóné. A borsátorban Fock Gábor, Bedő László és Baricz Máté lesznek a gazdák, míg a gazdaasszonyi tisztséget Kaiser Rudolfné tölti be. A teasátorban, mely egyik legforgalmasabb üzeme a bálnak, Braun Samuné, Martini Jánosné, Mizera Józsefné, Bedő Lászlóné és Pepoli Viktorné tevékenykednek.

A jegypénztárhoz Braun Samu, Halmos Gyula és Holló Frigyes tagokat osztotta be pénztárosokul a bál-előkészítő gyűlés. A fogadóbizottság tagjai: Mizera József, Kaiser Rudolf, Barthel János, Nagy Imre, Kreisz Sándor és Dukász Lajos lesznek. A vendégek elhelyezésének nehéz feladatát Nagy Károly, Matekovits László, Sztojka Kálmán, Cris ea Péter, Krivus János és Baranyi Ferenc végzik. Mint pénztári ellenőrök Mézes Géza, Csatlós István és Mihály László fungálnak. Utoljára hagyjuk annak megemléksését, aki az iparos bál előre láthatóan ragyogó és csapongó kedélyének lesz a legfőbb dirigense: a cigányvajdai tisztséget Engelhardt Ferencel töltötték be.

Hogyha esetleg tévedés folytán akadnak olyan aradi iparosok, akik nem kaptak meghívót, illetve tiszteletjegyet, kéri a bálrendezőség, jelentkezzenek az Iparos Otthon emeleti irodájában, ahol a titkárság készségesen áll rendelkezésükre.

REMEK ALLAS.

Két asszonyság beszélget a piacon.

—Jaj, de régen láttam, Csipákné, — hogy van?

—Köszönöm, jól.

—Es a kedves férjének van-e már állása?

—Ó, hogyné. Remek állása van.

—Valami cirkuszban?

—Nem.

—Vagy varietében?

—Ott sem.

—Talán egy orfeumban?

—Ott sem.

—De kedves Csipákné, ha jól tudom, a maga férje hasbeszélő!

—Ugy van.

—Hát akkor hol van állása?

—Egy madárkereskedésben. Ő adja el a papagályokat.

csak azokra a kereskedőkre vonatkozik, akik ennek a törvénynek kibocsátása előtti időben is kötelesek voltak üzleti könyveket vezetni.

Erre az esetre a bélyegtörvény rendelkezése azt a célt szolgálta, hogy a könyvvezetési kötelezettség és a könyvek bélyegzése az egész ország területén egységesen rendeztessék.

Az Ardeal-i kereskedelmi törvénynek erre a problémára vonatkozó 5-ik szakaszát nem törölte a bélyegtörvény.

A Consiliul Dirigent (kormányzótanács) annak idején kibocsátott rendelete szerint Ardeal területén mindaddig érvényben maradtak a volt magyar impérium idején érvényben volt törvények, amíg azok egységesítésre nem kerülnek.

Érvényben van tehát a régi magyar kereskedelmi törvény 5-ik szakasza is, mert annak törölését új kibocsátású törvény nem rendelte el.

Az egyenesadó-törvénynek 105-ik szakasza, — amely a könyvek vezetésére vonatkozik, — folytatódik a fenti jogi indoklással, — nem alkalmazható azokra, akik a forgalmi adótörvény 12-ik szakasza szerint mentesek a forgalmi adó fizetése alól. Mivel ezek az érdekeltek nem kötelesek a forgalmi adókönyvek vezetésére, nem kötelesek más üzleti könyvek vezetésére sem. A könyvek vezetése ugyanis az üzleti forgalom alapszik és ha valaki a forgalmi adó alól mentesített, természetesen mentesített az alól is, hogy üzleti forgalmát könyvekkel bizonyítsa a forgalmi adó kivételének céljaira.

Az illetékes törvényszék helyt adott a felelősségnek, mire a kincstár a táblához élt felülvizsgálattal, amely az ügyben a törvényszék álláspontjára helyezkedett, mindenben helyet adva a megbüntettet kiskereskedő jogi képviselője által kifejtett érveknek.

Közl: Kéle Sándor dr.

Európa egéről mulóban van a válság

Sulyok István dr. írja az oradeai „Magyar Lapok”-ban.

A svájci származású francia szociológus, Siegfried André a Neue Züricher Zeitung egyik közlelési számában azokról a lehetőségekről beszél, melyek ma a francia közéletet érik.

... A marxizmus, mondotta többek között, egyáltalán nem ha olt be a francia tömegekbe, az főként zsidó intellektuális rétegek spekulációja maradt. Annál mélyebb gyökereket vert azonban ezekben a tömegekben a köztársasági szellem. Minél mélyebb a mai franciában a köztársasági érzelm, annál nagyobb határozottsággal adja le szavazatát baloldali pártokra. Az emberek Franciaországban azt hiszik, hogy a köztársaságot védik, ha a szocialistákra szavaznak. Egyes szószékeken pedig a köztársaságnak ez a felvetése elmegy addig, hogy a védelmében természetesnek és megengedhetőnek tartja még a kommunistákra való szavazást is. Valóban forradalmi marxista lelkület csak igen kis csoportot tart itt: megszállyva, de másfelől igaz, hogy a franciák türelmetlenebbül viselik a gazdasági válságot, mint mások.

A Collège de France kitűnő tanárának véleménye szerint egyébként Európa egéről mulóban van már a válság. Hogy Franciaországban a fordulat késik, annak oka nyilván ez, mert ott sokkal később kezdődött.

Tanulságos, amit a híres tudós a mai francia lélek „baloldali” hajlamairól mond. Az ember társadalmi lelkületének egyik törvénye bontakozik ki ebből a megállapításból.

Amikor a mai francia ember „baloldali”, akkor tulajdonképpen konzervatív, mert tradíciókat őriz: a francia forradalom tradícióját. Ebben a mondatban pedig nem a forradalom van a hangsúly, hanem a tradíció: a forradalomnak ama elemei, melyeket 150 esztendő múlt igazolt és megtartott.

Ugyanebből az okból azonban más népek fial „jobboldali” hajlandóságot mutatnak: a nemzeti hagyományok ezeknél olyan fogalmak csoportjába tartoznak, melyeket felette önkényesen „jobboldali” természetűeknek szoktak nevezni. Ez a hovatartozás ugyanis javarészt vérmérséklet: dolga, pedig ugyebár merész volna „jobboldali” vagy „baloldali” temperamentumról beszélni?

Az igazi „jobboldaliság” és „baloldaliság” tulajdonképpen közös forrásból táplálkozik: egyformán népi, egyformán nemzeti és sajátos, egyformán konzervatív mindkettő.

A mi ezenkívül van, az idegen, felszínes, gyökértelen elemek szellemi spekulációs játéka. Akármennyire hangoztassa ez a haladás jelszavát, nem áll a haladás szolgálatában, mert a fejlődés menetét zavarja és nagy siettetéssel csak — késlelteti.

LEANYKERES.

— Csak nem képzeli, maga utolsó senki, hogy a lányomat magához adom? Takarodjék ki!

— Jó, miután látom, hogy lebeszél, nem bánom, leteszek a tervemről.

Házassági automata.

Az amerikaiak üzleti fantáziája kimeríthetetlen. Legújabb ötletük például a házassági automata, amelynek feltalálója egy virginiai newyorki polgár, ma már milliók tulajdonosa. A házassági automata szabályszerű féműl és üvegből összeállított automata-gép, hasonló az uccai mérlegekhez és búfélékhez. Disztes fogantyúján díszkört kis emelő tábla áll a következő felirattal: „dobjon be egy dollárt és az önnek legmegfelelőbb hölgyet kapja házastársul”. Aszerint, hogy milyen a házasságandó nő ideálja, vörös, fekete, barna, szőke nőket ábrázoló fénykép, valamint pontos adatokkal és címmel ellátott leírás esik ki a tányérkából. Az ötlet kitűnően bevált, a házassági automaták napról-napra jobban szuperálnak, hogy azonban ennek alapján kötődtek-e már házasságok, arról még nem adtak jelentést a lapok.

NAGY FORGALOM.

Döcög megkérdezi Pöcögöt:

— Mivel foglalkozol mostanában?

— Magándetektív lettem.

— És van munkád?

— De mennyire. A te feleségedet például én is figyelek.

30.000 lejért akart áruba bocsátani egy orvosi állást a betegsegélyzőnél egy központi felügyelő

Pozna Ioan dr. braşov-i fogorvos lerántotta a leplet az állásbörze spekulánsainak üzemeiről.

Letartóztatták Zahareanu Dumitru, a munkásbiztosító központi inspektorát

Dr. Pozna Ioan braşov-i fogorvos még a múlt év márciusában megpályázta a betegsegélyzőnél megüresedett fogorvosi állást. Pályázatát el is fogadták és felterjesztették a bucureşti-i központhoz, ahonnan azonban hiába várta válasza az aktáit.

Telt az idő és Pozna dr. rendszeresen végezte a munkáját a betegsegélyzőnél, minden fizetés nélkül, abban a reményben, hogy kinevezése közben megérkezik. Kissé már türelmetlen is volt a sok ingyen munka miatt és így néha ismerőseinek elmondta panasztát. A múlt év végén összetalálkozott Ormai Istvánnal, aki a városnál a betegsegélyző előadója volt. Ormai megígérte Pozna dr.-nak, hogy legközelebbi bucureşti-i útján beszélni fog illetékes helyen az érdekében.

Nemsokára jelentkezett is és örömmel újságot, hogy a kinevezés rendben van, azonban Zahareanu Dumitru központi felügyelő csak úgy hajlandó kiadni, ha 30 ezer lejt fizet neki.

Az orvos nem akarta ezt a kérést teljesíteni, mire Ormai közölte bucureşti-i megbízójával, hogy „a Pali nem akar kötélnék állni”. Zahareanu előbb táviratot, majd levelet küldött Ormainak és utasította, hogy dr. Pozna okvetlenül kényszerítse rá az összeg kifizetésére. Még egyelőre titok, hogy milyen körülmények között, de a levél és a távirat magánúton az orvoshoz került, aki lefénképezte azokat és ennek alapján bünvádi feljelentést adott be a zsarolóknak ellen.

Enescu főügyész vette kezébe az ügyet és utasította az orvost, hogy színlag menjen bele az alkuba, hogy könnyebben le lehessen leplezni a két elvettelt zsarolót. Így tehát, mikor Ormai ismét megjelent nála és közölte, hogy Zahareanu hajlandó lenne esetleg alkuba bocsátkozni, egy megbízottja útján felhívta a központi felügyelőt és alkudozni kezdtek. Előbb csak tízezer lejt ígért, majd felkínált tizenötöt. Zahareanu végül is leengedte követelését 25 ezer leire. Azonban nem tudtak megegyezni. Pozna dr. felkínálta, hogy leutazik Bucureşti-be, amit viszont Zahareanu nem fogadott el és indítványozta, hogy ő személyesen fogja elhozni a kinevezést és Braşov-ban átadja az orvosnak.

Megbeszélték, hogy kedd este érkeznek és dr. Pozna várja az állomási vendéglőben. Zahareanu egy fehér szegfűt fog viselni, Pozna dr. pedig egy asztalnál írjon valamit ismertetőül. Az orvos közben jelentette az eset fejleményeit a főügyésznek, aki Florescu rendőrkormányzó és egy megbízottját szintén kiküldte távoli szemlélőnek az állomási étterembe. Ugy látta, amikor Zahareanu is ravasz volt, mert cinkosát, Ormai is kirendelte az állomásra.

Ilyen előkészületek mellett várták a bucureşti-i gyorsvonatot a braşov-i állomáson. Az orvos 30 darab megjegyzett eszrebanksóval a zsebében egy asztalnál rajzolgatott, amikor Zahareanu megjött és letelepedett a távolabb ülő Ormaihoz. Innen átvitt az ő asztalához és igen kedélyes beszélgetésbe kezdtek. A hófúvásról, időjárásról, utazásról és más hétköznapi dolgokról. Közben egy szomszéd asztalhoz még egy ur telepedett le, akinek eddig még nem tisztázódott a szerepe, hogy kinek a megbízottja is volt. Mikor már egész kedélyesen megbarátkozott dr. Pozna Zahareanuvall, rátértek az „ügyre”. Alkudozni kezdtek, aminek az lett a vége, hogy Zahareanu huszezer lejjel megelégedve átvette a pénzt és elment egy

mellékhelyiségbe, ahol megszámlolta. Visza is jött és átadta a régen várt okmányt.

A többi már a hatóság embereinek a dolga volt. Florescu komisár letartóztatta Zahareanút és Ormai. Zahareanu előbb állására és összeköttetéseire hivatkozott és a pénzt magának vallotta, azonban mikor a feljegyzett bankjegyszámokból kitudt a pénz eredete, megadással tűrte sorsát. Ormai előbb szökni próbált, majd azon igyekezett, hogy a rá nézve kompromittáló leveleket eltüntesse.

Azonban egyik zsaroló sem tudott megszabadulni és most az ügyészség fogházában várják további sorsukat. Dr. Poznanak pedig hatvanhárom páciense mellett, egész nap a gratulációkat kell fogadnia kalandos uton érkezett kinevezéséhez.

Feltevésük szerint Bucureşti-ben még mások is érdekelve vannak az ügyben, mert többször felhívták telefonon Zahareanu főfelügyelő urat a braşov-i betegsegélyző útján, azonban az ő „szállodájába” még nincs bevezetve a telefon és az új büntetőtörvénykönyv szerint valószínűleg egy évig kénytelen lesz igénybe venni a braşov-i fogház vendégszeretétét. Az az egy szerencséje, hogy valószínűleg melléje fog kerülni a közvetítő Ormai István is, hogy ketten elmélkedjenek azon a felfurcsos kelepén, amibe ez alkalommal sikerült az annyira elharapózott korrupciót beszorítani.

Téglagyárat alapít Clujon az építőipari érdekeltség

Az építkezési szezonra a Cluj-i építőiparban már nagy előkészületek történtek és szakkörökben megvitatás tárgyát képezik az építőanyagok és téglalárak. A Cluj-i építkezési vállalkozók és mérnökök a napokban ebben a kérdésben értekezletet tartottak, amikor is egy vidéki téglagyáros azt az ajánlatot tette, hogy létesítsenek a cluj-i építkezési vállalkozók között téglagyárat és ebben az esetben hajlandó az alakulatban résztvenni, illetve gépeit hozná apportként.

PÉLDAUL.

— Saját kárán tanul az ember. A megégett ember fél a tüztől. Tudnál erre még egy példát?

— Hogyne, tanító ur. Megmosott ember fél a víztől.

A számlák kifizetési záradékai repülőbátyeg alól is mentesek.

A számlákban foglalt kifizetési záradékok, a melyek az illetékes központi bizottságnak egy 1927 szeptember 9-én hozott döntése szerint a nyugdíjra járó pénzügyi bátyeg alól mentesek — eviatikai bátyeg alól is mentesek. Ilyen értelemben nyilatkozott a Casa Fondului Național al Aviației, a sibiu kereskedelmi és iparkamarának 1937 január 7-én 35.689—1936. sz. alatti válaszában.

TROMF.

— Az én papagájom annyit tud beszélni, hogy szóhoz sem tudok jutni tőle.

— Az semmi. Nekem van egy papagájom, ameltt még a feleségem sem tud szóhoz jutni.

Szalagfűrészek eladók

egy Kirchner gyártmányu, 105 cm. kerékátmérővel, rönkvágásra is alkalmas és egy kisebb belföldi gyártmányu, olcsó áron megkapható.

Érdeklődni:

REINHART FÜLÖP bútorgyár

ARAD, Str. Horia 2. szám.

Az Aradmegyei Takarékpénztár 1936. évi mérlege

Az Aradmegyei Takarékpénztár 1936. évi zárása madásai és a mérleg adatai kifejezetten illusztrálják a város ezen legrégibb pénzintézetének egyenesvonalu fejlődését.

Az intézet készpénzállományának és bankári követeléseinek végösszege 1936. december 31-én megközelítette a huszonegy millió leit. Ez az összeg mely az intézet kezelésére bizott idegen tőkék 35 százalékanak felel meg, az intézet nagyfokú mobilitásának bizonyossága.

A kihelyezési átlagok az intézet üzletkörüének egészséges fejlődését mutatják, míg a tavalyival szemben igen lényeges emelkedést feltűntető évi eredmény bizonyítja, hogy a vezetőség hagyományos konzervatív szellemében tartott üzletpolitikájának sikerült a jövedelmezőséget az üzlet fejlődésével arányban tartani.

A betétállomány a tavalyival szemben lényeges, tíz százalékot meghaladó gyarapodást tüntet fel, mely körülmény a mai viszonyok között kétségtelen bizonyítéka a tőkegyűjtő közönség változatlan bizalmának az intézet irányában.

A kimutatott nyereség összecszerülésre igen óvatos mérlegkészítés és megfelelő tartalékolások mellett is elérte azt a magasságot, amely mellett az igazgatóság az osztalékfizetés újrafelvételét megengedhetők tartja és ezért a közgyűlés elé oly irányú javaslatot fog lépni, mely szerint az 1936. üzletévre az intézet részvényenként bruttó 20 lej osztalékot fizessen.

Az igazgatóság az intézet 66-ik évi közgyűlését folyó évi február hó elsején délután 5 órára hívta egybe.

NYOMÓS OK.

Mandula bement az ügyvédjéhez és így szólt:

- El akarok válni a feleségemtől.
- Ugy, — felelt az ügyvéd — és van rá valami oka?
- Van, mégpedig nagyon nyomós ok.
- Micsoda?
- Egy jó partiet ajánlanak.

Hatszázhetvenhét céget jegyeztek be Clujon az elmúlt évben.

A cluji kereskedelmi és iparkamara céghivatalában az 1936. esztendőben 101 társas és 516 egyéni céget jegyeztek be, 201 céget töröltek. A törvényszék céghivatalában 38 részvénytársaságot jegyeztek be, amelyek közül 20 új részvénytársaság 12 pedig egyéni vagy társas cégekből alakult át. Ot cég más székhellyel működő részvénytársaságok cluji fiókja, egy vidéki cég pedig Clujra való áthelyezését jelentette be.

NEM IDEGEN.

- Te, Ponty, — mondta Pinty, — a másik oldalon sétál a feleséged egy idegen férfivel.
- Aber, legyintett Ponty, — nem idegen az.
- Szóval ismered?
- Csak látásból: —
- ???
- Többször láttam már a feleségemmel sétálni.

Módosítják az egyenesadó-törvénynek iparosokra és kereskedőkre vonatkozó intézkedéseit.

Bucuresti jelentések szerint a pénzügyminisztérium megkezdte az egyenesadó-törvény kisiparosokra és kereskedőkre vonatkozó intézkedéseinek tanulmányozását és erre nézve módosító törvényjavaslatot fog a parlament elé terjeszteni. A módosításra való tekintettel az adóbevallások benyújtásának határidejét egy hónappal kitolják.

PRAKTIKUS GONDOLAT.

Kohn, aki világleletemben snorrolásból élt, egyik kollégájával a pesti Dunaparton megy végig és nagyon megbámulja a királyi várat.

- Látod, — mondja — azt a házat szeretném.
- Ugyan menj már, hiszen egy ilyen házban nem lehet csak úgy lakni, ennek a fenntartásához rengeteg pénz kell.
- Nem is lakni akarnék én benne, eladnám.
- Ezt eladni? Számár vagy, egy ilyen házat nem vesz meg senki.
- Kohn még mindig vágyódva néz a házra és hal-kan mondja:
- Husz pengőt csak adnának érte.

Példátlan árdrágulás várható a Banat épületfa és asztalosáru piacán

A banat-i asztalosok körében nagy a panasz, mert a fakeskedők az épületfa és asztalosáru árát ismét felemelték. Két esztendő előtt, amikor a fakeskedők még nem voltak kartellben, az elsőrendű fenyőfaáru köbmétere 1400, a harmadrendűé pedig 800 leibe került. Két esztendő előtt megcsinálták a kartellt, amely azóta állandóan emeli az árakat. Ma már a harmadrendű fenyőfaáru köbméternként: 2200 leibe kerül. Ugyancsak állandóan emelkedik a furnir ára is. Két esztendő óta a különböző furniráru drágulása 30—60 százalék. Leginkább drágult a ugy-

nevezett zárólemez, amely nélkül az asztalosipar el sem képzelhető. A drágulást részben az export okozza, mert a külföldnek igen sok asztalosáru van állandóan szüksége és ezért mind erős valutával fizet. Ardealban a termelőnél egy köbméter elsőrendű fenyőfaáru 460 lei. Ennek vasuti fuvarja a Banat-ig 200 lei. Ezzel együtt tehát mindössze 660 leibe kerülne. Timisoara-i asztalosmesterek már igyekeztek maguknak Ardeal-ból fenyőfaáru szerezni, azonban a kartellszerződés értelmében a termelő nem adhat el magánszemélynek.

Köteles-e a tanonc a maga vallási ünnepein akkor is, ha azok nem hivatalos ünnepek tanonciskolai oktatáson megjelenni

Nagyobb vallási ünnepein a kisebbségi tanoncot az alkotmánytörvény vallásszabadságról szóló szakasza mentesíti a tanonciskola látogatása alól.

Véglegesen csak az új Ipartörvény végrehajtási utasítása eldhatja meg a problémát

Irta: KELE SÁNDOR dr.

A tanonciskoláról szóló törvény értelmében a tanoncot köteles a munkaadó tanonciskolába járattatni. Ha a munkaadó nem teljesíti ezt a kötelezettséget, az Ipartörvény 39-ik szakaszának c) pontja alapján a szerződés megszüntethető. Ugyanez áll a tanoncra nézve is, amennyiben a mester hibáján kívül nem jelenik meg a tanonc az iskolai előadásokon.

Az új Ipartörvény 55-ik szakasza szerint azok a tanoncok, akik 7 elemi osztálynál kevesebbet végeztek és igazolják, hogy a tanoncok részére az állam által fentartott, illetve engedélyezett szaktanfolyamokat rendszeresen látogatják, az 1934-ik évi elemi oktatási törvény 6-ik és 16-ik szakaszában előírt kötelezettség alól mentesülnek. Tanonc az új Ipartörvény szerint csak az lehet, aki a törvény 19-ik szakaszának elegendő tett, tehát elvégezte az elemi oktatás tanfolyamát. Külön intézkedik aztán a törvény a tanonctanfolyamokról, amelyek elvégzése a segédde létel, illetve felszabadulás feltétele. Ezzel a kérdéssel a törvény 50—62-ik szakaszai foglalkoznak.

Nincs említés az Ipartörvényben arról, hogy a tanonciskolák óráit kötelesek-e a tanoncok a maguk külön vallási ünnepein látogatni. Köteles-e a róm. katolikus, református, vagy zsidó vallású tanonc tanonciskolába menni, hogyha valamelyik fontos vallási ünnepén az rendes előadást tart. A kérdés megoldásánál a tanonctanfolyam jóváhagyó szervének intézkedéseit kell figyelembe venni. Ez a szerv a tanonciskolákat illetőleg a munkaügyi minisztérium, a mely az egyes tanfolyamok alapításával kapcsolatban tett intézkedéseit kapcsán köteles volna ezt a kérdést a tanonctartó iparosokkal karöltve rendezni addig is, amíg a törvény végrehajtási utasítása meg nem jelenik, amelynek a fontos probléma ügyében fektetlenül kell tartalmazni megfelelő intézkedéseket. Jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy

igen sok tanonciskolában igazolatlan mulasztásnak veszik, hogyha a maga külön vallási ünnepein a tanonciskolai előadásokat nem látogatja a tanonc.

Ez az eljárás törvénytelen. Az 1923-ban kihirdetett alkotmánytörvény ugyanis a teljes vallásszabadságot garantálja és enuncálja, hogy az állam és a különböző vallásfelekezetek jogviszonyát külön törvényekkel fogja szabályozni. A kultusztörvény meg is jelent 1928-ban és ez módot is ad az egyes felekezetek szabad vallásgyakorlására, de

többször arról nem intézkedik, hogy a másfelekezet? tanulók vallási ünnepeiken jogosultak-e az általuk látogatott állami iskolákból való távolmaradásra.

Nem intézkedik így arról sem, hogy az egyes vallásfelekezetek mely vallási ünnepei tekinthetők olyan fontosságu ünnepeknek, amelyeken a tanuló vagy tanonc minden törvényes következmény nélkül távolmaradhat az iskola, vagy tanfolyam látogatásától.

A felekezeti iskolák szervezéséről szóló törvény értelmében a felekezeti iskolák növendékei a maguk vallási ünnepein nem kötelezhetők iskolába menésre, illetve a tanszemélyzet nem köteles tanítást végezni. Emellett a Vatikánnal létre jött konkordátumtörvény értelmében az állam garantálja a róm. és gör. kath. egyházak belső szervezeti szabályainak figyelembe vételét. Ez az intézkedés maga után vonja, hogy az említett két felekezet hívei az ősi vallási szokások szerint nagy ünnepeiken minden közéleti tevékenységgel kapcsolatos megjelenés alól mentesülnek.

A fentiek után konkluzióként ideiktathatjuk tehát, hogy az alkotmánytörvény intézkedése alapján a nem gör. keleti vallású tanoncok a maguk külön vallási ünnepein, amelyek felekezetiük belső szervezeti szabályai szerint fontos ünnepeknek tekintettek, nem kötelezhetők a tanonciskolai előadások látogatására. Az új Ipartörvény előkészület alatt álló végrehajtási utasításának feladata, hogy az ügyben tételes intézkedés történjék. Addig is, amíg ez nem történik meg, a tanonciskolai hatóságok és a tanonctartó mesterek közötti barátságos megállapodás szerint kell a kérdést esetenként rendezni.

PECH.

A Mandulák lánya férjhez ment és Mandula, figyelmes ember lévén, egy rádiót szereltetett fel a fiatal pár hálószobájába, abban a tudatban, hogy a rádión azon az estén a Lohengrint adják.

De mit tesz a sora, eltévesztette a napot és aznap nem a Lohengrint adták, hanem épp tornagyakorlatokat vezényelt a rádióban a tornatanár.

NYELVTANÓRA.

Az iskolában azt kérdezte a tanító:
— Ki tud egy olyan német mondatot mondani, amelyben a Daenemark szó háromszor előfordul?
— En, — jelentkezett Móriska.
— Na?
— Ein Vater hat drei Söhne, und gibt jeden e Mark; den e Mark, den e Mark und den e Mark.

Csak 5 százalékos büntetést kell fizetni a betegsegélyző tartozások után.

Bucurestiből jelentik: A Capitala című lap azt a hírt közli, hogy mindazok, akik tartoznak a betegsegélyzőnek, vagy pedig bármilyen okból büntetést vetettek ki rájuk, ha 1937. március 3-ig kifizetik hátralékukat, csak 5 százalékos büntetést fizetnek a hátralékos illetekeken kívül.

IN DER SCHULE.

- Wie lautet das sechste Gebot?
- Sie sollen nicht ehebrechen!
- Falsch! Es heisst doch „Du sollst nicht...“
- Ja, aber ich kann doch nicht „Du“ zu Ihnen sagen, Herr Lehrer!

Szabadalombitorlás címén jelentette fel a Bozsák sodronygyárat a Hetmann-gyár.

Bucurestiből jelentik: Hetmann Antal brasov-i sodronygyára nemrégiben egy újfajta ágyipust szabadalmaztatott. Bucurestiben egy nyilvános árlejtésen ezt az ágyipust írták elő az árlejtési feltételek között. Az árlejtésen résztvett a Timisoara-i Bozsák-sodronygyár is, amely mint olcsóbb ajánlattevő, megbízást kapott a szállításra. A Hetmann cég erre szabadalombitorlás címén feljelentést tett a Bozsák-cég ellen és azt kérte a bíróságtól, hogy foglalja le a Bozsák-cég által szállított ágyakat.

TEVEDES.

— Asszonyom, harminc éve vagyok házas és minden este ottthon töltöttem el.
— Ez igen, ez szép! Igazi házastársi hűség.
— Csodát! ... Idült reumatizmus.

Nem volt otthon az állatorvos, — megbüntették a husiparosokat.

A Mercurea-Nirai kerületi állatorvos jelentést tett a Argumures-i tiszti orvosi hivatalhoz, hogy ifj. Bányai Eugen, Ursu Ioan és David Ferenc ottani mészárosok lepecsételtlen húst árúsítottak ki. A dr. Blaga Ioan körorvos által felvett jegyzőkönyv szerint ezek a mészárosok az állatorvos távollétében elmulasztották kihívni a körorvost s így orvosi vizsgálat nélküli húst árúsítottak. A mészárosokat a tiszti-orvosi hivatal megbírságolta, de ezek a bírságolás ellen felebbezést adtak be.

DER SONNTAGSJAEGER.

— Ich war erst ganz kurze Zeit auf der Jagd, da lag schon ein totes Reh vor mir.
— So? Wahrscheinlich ein Selbstmörder!

Közel kilencmillió vágatási díj egy év alatt Cluj-on.

A cluj-i vágóhid igazgatósága most állította össze az elmúlt év vágatási statisztikáját. A statisztika szerint a múlt év folyamán 46 bikát, 295 ökröt, 6351 tehene, 251 bivalyt, 6736 növendéket, 18.616 szopóborjut, 1767 juhot, 18.107 bárányt, 22 ezer 182 sertést, 536 szopómalacot, összesen 72.792 darab állatot vágtak le. A vágóhidon egy év alatt 219.476 liter vért folyt el. Kilogramokban kifejezve a levágott állatok húsa 9.622.000 kilogrammot tett ki, ami Clujon, még a csicskemőket is beszámítva, évenként és fejenként 74 kilogramm hús-fogyasztásnak felel meg. Vágatási díjakban a cluj-i mészárosok egy év alatt 8.798.876 leit fizetnek be.

EGY PAR CIPŐ.

Bűnbánó képű, lógó orru fiatalember áll a bíróság előtt. A vád: éjszaka feltörte egy cipőüzlet kiskapuját és egy pár fekete félcipőt ellopott.
— Volt már büntetve? — kérdezte a bírő.
— Még sohasem! — jajdul fel a fiatalember.
— No látja, maga szelídségtelen! Tudja-e, mit ért el ezzel a cipőlopással? Szabadságvesztés fog érte jární büntetésül! Elvesztette büntetlen előéletét! Elvesztette jó hírét! Szégyent hozott a családjára! Elvesztette állását, — mindent egy pár cipő miatt.

A fiatalembernek könny szökik a szeméből és rejtőzést sóhaj:

— Bizony, bizony, tekintetes bíróság... és a te fejébe még szűk is nekem az a cipő.

Új vezetőség a cluj-i husiparosok borszövetkezetében.

A közel két évtizede működő Cluj-i Mészárosok Borszövetkezetének vezetőségében jelentős változás állott be. A borszövetkezet eddigi elnöke Kirókó Gyula lemondott tisztségéről. A szövetkezet tagjai helyébe egyhangulag Török Árpádot, a Mészárosok Szövetségének elnökét választották meg. Az új elnök széleskörű mozgalmat indított abban az irányban, hogy az összes cluj-i mészárosokat a szövetkezet tagjává nyerte meg. Barátságos úton kivált a szövetkezetből Sikó Lajos eddigi igazgató is, aki továbbra is e téren fogja értékesíteni kiváló képességeit.

MUSSOLINI PARANCSARA.

— Hallom, Samu, ma olaszul fogadtak a klubban.
— Mi az, hogy olaszul?
— Nem fogtak veled kezét.

Termelő, beszerző és értékesítő szövetkezetbe tömörülnek a sighet-i csizmadiák

A helyi hitelszövetkezet keretében alakítják meg a maguk külön szakcsoportját.

Az új gazdasági alakulat biztosítékául az ipartársulat másfélmillióes vagyona szolgál

A sighet-i Csizmadia Ipartársulat, mint minden évben, az idén is megtartotta évi rendes közgyűlést, utána pedig a régi hagyományos, kedélyes társasvacsorát. A közgyűlésen Stark Sándor elnökletele alatt megbeszéltek a társulat anyagi helyzetét és mivel a vezetőség mandátuma az idén lejárt, megválasztották az új vezetőséget, jobban mondva újabb megbízást adtak a régi vezetőségnek három évre. Így újból elnök lett Stark Sándor, aki iránt a helyi csizmadia iparosság a legteljesebb bizalommal van, alelnök Tóth Pál, pénztáros Neumarker Sándor, jegyző Gerstmayer Mihály.

A közgyűlés megbeszélés tárgyává tette a szövetkezeti eszmét is és egyik legfontosabb határozata volt, amikor kimondotta, hogy elvben hozzájárul a helyi Hitelszövetkezetbe való belépéshez.

A Csizmadia Ipartársulat ebben a kérdésben tárgyalásokat kezd a Hitelszövetkezet vezetésével, hogy fogadja el a társulat belépését, illetve a Csizmadia Termelő, Beszerző és Értékesítő Szakcsoport felállítását a Szövetkezet kebelében. Biztosítékot a Csizmadia Ipartársulathoz mintegy másfélmillióes vagyona képezne. A terv kivételnek semmi akadálya sem lesz ezzel a sighet-i csizmadiák gazdasági életében új korszak fog kezdődni, amely biztos, egészséges, reális alapon fog nyugodni.

A közgyűlés ezer lelt szavazott meg az iparos agglomeráció alapja javára és elhatározta, hogy ezt a mozgalmat továbbra is támogatni fogja.

Kedvezőtlen a múlt évi statisztika és kedvezőtlenek a kilátások is Cluj építőiparában

Moldovan Anton, a transylvaniai és banati közművesek szövetségének elnöke, az elmúlt év építési szezonjáról a következőket mondotta:

— Cluj-on az építkezés az elmúlt évben gyengébb volt, mint az előző évben. Összel — ez már régi cluj-i szokás — volt egy kis mozgás, de ez már nem segített a rosszul sikerült éven. Volt egy pár nagyobb épület, kisebb lakásokat, magánházakat azonban nem igen építettek s így sem a munkások, sem a munkaadók nem találták meg azokat a kereseti lehetőségeket, amelyek maguk és családjuk fenntartásához szükségesek, annál kevésbé a közterhek

fizetéséhez szükséges összegeket. Véleményem szerint

az építkezési kedv visszaesését a nemzetközi bizonytalanság idézte elő.

Az építőipar pangása kedvezőtlen hatást gyakorol az összes iparágakra és az egész gazdasági életre, mert ha van építkezés, az összes ipari szakmák művelői keresnek, a munkások is, van fogyasztás és a kereskedelem is van forgalom. Sajnos, a reményekben ebben az évben is csatlakoztunk. És még szomorúbb, hogy a kilátások a jövőre is kedvezőtlenek.

Érdekes statisztikai adatok Timisoara város utolsó tizenhét évének építési forgalmáról

A timisoarai városi mérnöki hivatal most állította össze a kimutatást azokról az új épületekről, amelyek Timisoarán 1920 január 1-től 1936 december végéig készültek.

1920-ban 60 új ház épült Timisoarán. 1936-ban pedig 290. A legnagyobb méretű építkezés az elmúlt tizenhét esztendő alatt. 1928-ban volt, amikor nem kevesebb mint 697 új ház készült el. Utána az építkezési kedv négy esztendőn keresztül esett, hogy aztán 1933-ban újból emelkedék. Ebben az esztendőben az új házak száma 412 volt. 1934-ben a visszaesés majdnem 200 volt, de ettől kezdve lassan ismét fokozatos emelkedés mutatkozik.

A tizenkét esztendő alatt mindössze egy ötemeletes ház épült és pedig 1931-ben. Négyemeletes ház három épült, egy 1933-ban és kettő 1935-

ben. A háromemeletes házak száma 16 volt és ilyeneket a háború után csak 1924-ben kezdtek építeni. A tizenhét év alatt épült kétemeletes ház 55, egyemeletes ház 368, földszintes uccal ház 2710, udvari ház 1588. Ez utóbbiak rendszerint úgy keletkeztek, hogy számos háztulajdonos nem akarta régi házában nagy udvarát parlagon hevertetni, hanem abban lakóházat emelt.

Összesen 4643 új ház épült Timisoarán tizenhét esztendő alatt. Ezekben a házakban összesen 5786 lakás van. A földszintes uccal házakban ugyancsak rendszerint csak egy lakás létesült, az emeletes házak földszintjén pedig rendszerint üzleti helyiségek készültek. Azonkívül több új ház hivatalok és közintézmények céljaira szolgált és azokban egyáltalában nincsen lakás.

Február 1-ig fizetendő az esedékes autódó.

A pénzügyigazgatóság közli, hogy a gépkocsik után fizetendő és a januári negyedre esedékes adót legkésőbb február elsőjéig kell befizetni. Amennyiben a felszólításnak az autótulajdonosok nem tesznek eleget, büntetésben részesülnek.

Faur dr. lett a timisoara-i munkakamara kormánybiztosa.

A munkügyi miniszter Nistor Dimitrie dr. Timisvármegyei prefektus és Vulpe Stefan munkakamarai elnök előterjesztésére Faur Ioan dr. fia a timisoarai ügyvédet a munkakamara kormánybiztosává nevezte ki. Az erre vonatkozó dekrétum már elkészült és azt elküldték a munkakamarának is.

SCHLECHTE GESCHAEFTE.

— Spricht Ihr Mann mit Ihnen über seine Geschäfte?
— Ja, aber nur, wenn ich ein neues Kleid haben will.

GYANUS.

— Nem tudom, mi van velem. A hasam tele van fekete pontokkal.
— Te, ez gyanus. Mitől kapsz?
— Biztosan attól, hogy délből mákoslevesztálsz telen.

Új igazgatótanács a satumare-i betegsegélyző élén.

A satumare-i betegsegélyző tisztújító közgyűlést tartott és megválasztotta az új igazgatótanácsot, amelynek Iancu Simionescu mérnök lett az elnöke.

Telket kértek a munkakamarától a cluj-i román timárok.

A cluj-i román timárok szövetkezetbe tömörültek és azt kérték a munkakamarától, hogy a kamara a Romulus és Aron-uccák sarkán lévő telken ne építsen agglomerációt, amint az elhatározta, hanem ezt a telket, amely a helyi timáregyesületé volt és később került a kamara tulajdonába, adja át a szövetkezetnek egy létesítendő timárlésem épületei számára.

Mit kíván a hazai kereskedő társadalom

Bucureşti-ből jelentik: Pop Valer ipari- és kereskedelmi miniszter kihallgatáson fogadta a fővárosi kereskedelmi és iparkamara vezetőinek küldöttségét, amelyet Penescu-Kertész elnök vezetett. A küldöttség több kérelmet terjesztett a miniszter elé, elsősorban pedig a patenta-fixa keretnek kiszélesítésére vonatkozó óhajokat ismertette. A fővárosi kamara vezetője kérte a minisztert, hasson oda, hogy

a pénzügyminisztérium általánosítsa a patenta fixa rendszerét,

ami kétségtelenül előnyt jelentene az állam számára is. Abban az esetben, ha ez nem lehetséges, akkor legalább szélesítsék ki ennek az adózási rendszernek a kereteit oly módon, hogy a maximumként megállapított 150.000 leies adóalap helyett lényegesen magasabb adóalapokat is a patenta fixa alapján adóztassák meg. A javaslat szerint

a 4-500.000 leies megadóztatandó jövedelmekre is ki kellene terjeszteni a patenta fixát.

Ez nemcsak azzal az előnnyel járna, hogy az adózóknak nem kellene minden esztendőben adó-kivetéssel bajlódniuk, hanem az államháztartás bevételeit is biztosabban lehetne előre megállapítani.

A „vadul comercial” kérdését is a miniszter elé terjesztette a küldöttség abban az értelemben, hogy törvénnyel biztosítsák: ha valaki egy esztendőnél hosszabb ideig foglal el egy bérleményt, ne legyen kilakoltatható a háztulajdonos által. Pop Valer miniszter kijelentette, hogy a kérdést még igazságügyi miniszter korából ismeri és

nyomban a bányatörvény módosítása után a törvényhozás elé viszi a „vadul comercial” ügyét.

Jan Niculescu, a vendégipar képviselőjében az italmérési engedélyek egységesítésének ügyét ismertette a miniszterrel. Kérte, hogy az a kérdésben felmerült panaszok orvoslása érdekében járjon közbe a kereskedelmi- és ipari tárca vezetője. A vendégipar képviselője előadta, hogy a szakma kívánsága az italmérési engedélyek után jelenleg fizetett illeték eltörlése és új, nem az engedély tulajdonosát terhelő illeték megállapítása.

Több hasonló kérdés ismertetése után a miniszter kijelentette, hogy valamennyi problémát alaposan tanulmányozza majd és teljes jóakaratáról biztosította a fővárosi kereskedelmi- és iparkamarát.

Erdekes, hogy ugyanakkor, amikor a Bucureşti-i kamara vezetősége a patenta fixa rendszerének kiterjesztése érdekében kérte a kereskedelmi miniszter közbenjárását,

a pénzügyminisztérium felhivatalosan a leghatározottabb módon visszautasítja még a gondolatát is annak, hogy ezt az adóment szélesebb alapokon alkalmazzák.

A pénzügyminisztériumból származó megbízható közlések szerint az Argus című közgazdasági lap azt írja, hogy nem felel meg a valóságnak, mintha a patenta fixa minősítési osztályát megszorítanák és kilencről tizenhátra emelnék, azzal, hogy eme adóztatási rendszer alá vonják 300.000 lei jövedelemig az adófizetőket. Ilyen jellegű módosítást, — állapítják meg a pénzügyminisztériumban, — csakis törvényhozási úton lehetne eszközölni, viszont ezidélgi senki sem nyert megbízást ilyen javaslat előkészítésére.

GYAKORLATI OKTATÁS.

Egy falusi iskolában a tanító a minap az alkohol pusztító hatásáról magyarázott a nebulóknak és többek között azt mondta:

— Ha egy disznónak rumot vagy pálinkát adunk, felfordul tőle. Na, gyerekek, milyen tanulmányt vonhatunk le ebből az egyszerű példából?

Erre jelentkezik egy gyerek.

— Na, Palkó!

— Ebből az egyszerű példából azt a tanulmányt vonhatjuk le, hogy a rum és a pálinka nem disznóknak való.

Február elsején indul meg Cluj-on a kontárüldözés

A munkaügyi minisztérium rendeletet küldött a cluj-i munkafelügyelőséghez a kontáriparosok és tanoncok ellenőrzése ügyében. A rendelkezés értelmében eszigoruan ellenőrzik az iparendély nélkül dolgozó iparosokat, kereskedőket, iparvállalatokat abból a szempontból, hogy vajon eleget tettek-e a tanonctartásról szóló törvényes rendelkezéseknek, tanoncaikat pontosan küldik-e iskolába, hogy a szerződésük megkötésénél a törvény szellemében jártak-e el?

A munkaügyi felügyelőség a razziákat egyelőre felfüggesztette, amennyiben az iparigazolványok és munkakönyvek becserélési határidejét január 31-ig meghosszabbították és így nem ellenőrizhetik pontosan, hogy vajon az illető iparos rendelkezik-e iparigazolvánnyal. Február 1-től azonban úgy Clujon mint a munkaügyi felügyelőség egész területén a legszigorubb ellenőrzés indul meg.

Timişoara a legnagyobb ipari és kereskedelmi centrum Ardeal és Banat területén

Ipari és kereskedelmi vállalatok száma szerint Ardeal és Banat várossal a következő sorrendben követik egymást: Timişoara, Cluj, Oradea, Braşov, Târgumureş, Sibiu, Arad, Satu-mare, Lugoj.

Érdekes adatok a konjunkturakutató intézet statisztikai kimutatásaiból

A Bucureşti-i konjunkturakutató intézet vaskos jelentése nemrégiben hagyta el a sajtót. Az 1930. évi népszámlálás alapján összeállított adatokból az alábbi érdekességeket közöljük:

Romániában a lakosság 71.9-e román, magyar 7.9, német 4.1, orosz 2.3, ruthén-ukrán 3.1, bolgár 2, zsidó 4, török-tatar 1.6, cigány 1.5, egyéb nemzetiségű 1.4 százalék. Az 1930-iki népszámlálás 18 millió 52.896 lélekben állapítja meg Románia lakosságát. A román lakosság 18 millió, a magyarság pedig 1.426.000.

Az országban összesen 8 millió 792.992 épület van. Ebből városokban 560.588, falvakban 3.282.484. A vállalatok száma összesen 266.229. Ebből városi

120.727, falusi 145.602. Ardeal lakossága 3.217.677. A Banat lakossága 941.521. Crişana-Maramureş lakossága 1.390.248. Összesen 5.548.940. Ardeal és Banat városai közül Timişoara-n a legnagyobb a vállalatok száma, ahol 3249 vállalatot tartanak nyilván. Ezután következik Cluj 3086, Oradea 2735, Braşov 2224, Sibiu 1836, Târgumureş 1839, Arad 1800, Satu-mare 1797 és Lugoj 927 vállalattal.

A lakosságból 8.870.776 lélek férfi, 9.182.118 nő. A falusi lakosság táblázatából kitűnik, hogy a falusi lakosság 75.3 százaléka román, 7.1 magyar, 8.8 német, 2 orosz, 3.7 ruthén-ukrán, 2.2 bolgár, 1.6 zsidó, 1.7 török, 1.5 cigány és 1.4 egyén nemzetiségű.

Január 31

a munkakönyvek becserélésének végleges határideje

Popescu arad-i munkaügyi felügyelő
nyilatkozata.

Popescu Petre arad-i munkaügyi vezér-felügyelő hétfőn este érkezett vissza a fővárosból, ahol a munkaügyi minisztériumban megtartott nagyfotosságu értekezleten vett részt. A munkaügyi vezér-felügyelő fővárosi utjáról a következőket mondotta:

— Nistor munkaügyi miniszter ur elnökletével folyt le a gyűlés, amelyen közölték, hogy mik a szükséges tennivalók az új ipartörvénnyel kapcsolatosan. Egyben elrendelte a minisztérium, hogy az ipari szakvizsgákat február elejétől kezdve meg kell tartani, a szakvizsgáztató bizottságok megalakítását pedig ennek az utasításnak értelmében a közeli napokban már végre is hajtjuk.

— Talán a legfontosabb az a határozat, a melynek értelmében

a munkakönyvek és iparigazolványok január 31-én lejáró határidejét semmi körülmények között sem hosszabbítják meg.

Igy tehát az érdekeltek figyelmét felhívom, hogy a hátralévő rövid idő alatt feltétlenül rendezzék az ügyet, mert február elsejétől kezdve kontároknak minősítjük mindazokat, akiknek nincs iparigazolványuk, vagy munkakönyvük és ezek hiányában dolgoznak.

Részleges tisztujtás

a satumare-i szabóipartársulatban.

A satumarei szabóipartársulat most tartotta évi rendes közgyűlését, amelynek keretében csak részleges tisztujtás volt, mert a régi vezetőségnek még nem járt le a megbízatása. Buus Józsefet választották jegyzővé, dr. Südy Tibor ügyvédet pedig a szabó ipartársulat ügyészévé választották meg. Azonkívül 3 számvizsgát és 3 választmányi tagot választottak. Az ipartársulat elnöke továbbra is Mihail Károly maradt. Közgyűlés után társasvacsera volt, amelyen a szónokok az ipari össztartásra és egymás megsegítésére üzentek poharukat.

Pénzügyintézetek nem kötelezhetők a heti két lejes illetékre.

Mint ismeretes, az új betegsegélyzői törvény értelmében az alkalmazottak és munkaadók ugynevezett masotthonjárulékát tartoznak fizetni. Ez az illeték két lei minden alkalmazott után és ezt felerészben a munkaadó köteles megfizetni, éppugy, mint a betegsegélyző illetéket. Az olyan cégek és vállalatok, amelyeknek alkalmazottai nem szoktak tanonckodni, a fenti illeték kifizetését nem tartották magukra nézve kötelezőnek. Eme cégek közé tartoztak a pénzügyintézetek is, amelyeknek gyakornokai rendszerint kereskedelmi iskolai végzettséggel kezdik meg irodai működésüket. A Banca Romaneasca egyenesen megtagadta az illeték fizetését a fentemlítt indoklással, de a betegsegélyző központi igazgatósága mellett működő felelősségi bizottság fogadta el a bank érvelését. Az említett pénzügyintézet azonban a semmitől kezdve vitte ezt az ügyet, amelynek harmadik szakolója most foglalkozott a kérdéssel és a bank jogorvoslati kérelme alapján úgy döntött, hogy a pénzügyintézetek nem kötelezhetők a tanonckothon-illeték kifizetésére az alkalmazottaik után.

RELATIVITAS.

A gazdag Köhnt megállítja az utcán egy ismeretlen ember és így szól:

— Grün vagyok, nincs egy vasam se.

Kohn benyúl a mellényzsebébe, kivess egy hussleiszt és odaadja.

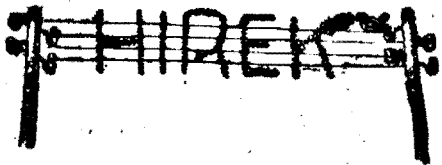
Grün megnézi a hussaszt, aztán megkérül:

— Ennyit ad egy Kohn?

— Nem, barátom, — mondja Kohn — ennyit kap egy Grün.

A mediaş-i üvegyár fuvott üvegeket is fog gyártani, mert a turda-i üvegyár táblaiüvegyártására rendezkedett be.

Ismeretes, hogy a Turda-i Üvegyár Rt. berendezkedett a táblaiüvegyártásra és a tavasz folyamán kijön a piacra készterménnyel. A Mediaş-i üvegyár, melyet Kellametlenül érintett a turda-i üvegyár táblaiüvegyártása, ezek után elhatározta, hogy fuvott üveg gyártására is berendezkedik. Remélhetőleg a két gyár üzleti harcának, ha rövid ideig is, a fogyasztók is hasznát fogják látni.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadói hivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon. Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves kötéseknél árengedmény.

— Február 15-ig lehet repülőbéllyel ellátni a szállítási szerződéseket. A legfelsőbb repülőügyi bizottság rendeletet adott ki, amelynek értelmében 1937 évi február 15-ig meghosszabbítják a szállítási szerződéseknek repülőbéllyel való felülbélyegzését. A rendelkezést megküldötték az összes pénzügyigazgatóságoknak.

ÓTORAI TEA.

— Miért olyan ideges Berkenye ur?
— Olyasmi történt velem, nagyságos asszonyom, ami magával sokasem eshetne meg.
— Mi történt?
— Elszakadt a nadrágtartóm.

— Tanoncok szolgálati bizonyítványának kiadása. A munkaügyi minisztérium rendeletet küldött a munkafelügyelőségnek a tanoncok szolgálati bizonyítványának kiadásáról. A miniszteri rendelet, valamint az új munkaügyi törvény értelmében a tanonctartó mesterek kötelesek a tanoncoknak elvárosuk alkalmával illetve felezabadításuk esetén szolgálati bizonyítványt kiadni. Erre a bizonyítványra 14 leies okmány és 2 leies repülőbéllyet kell ragasztani.

FAIT ACCOMPLI

— Mit szól sz hozzá, Tomi, a golya egy kis testvérkét hozott neked.
— Mit szólhatok, amikor mindig fait accompli elé állítjátok az embert.

— Ingyenes román tanfolyam. Az arad-i Munkakamara iparos szakosztálya ingyenes románnyelvű tanfolyamot rendez. Az érdeklődők minden felvilágosítást megkaphatnak a régi ipartestületi helyiségben, ahol naponta délelőtt 9—1 óráig iratkozhatnak be a tanfolyamra. Beiratkozásokat január 27-ig fogad el a tanfolyam rendezősege.

Tanulságos történetek

Írta: VANDOR IVAN

Két kis történetet hallottam a múlt héten. Az egyiket egy francia filozófus mesélte el, kit sorsa átvezetett az Újvilágba.

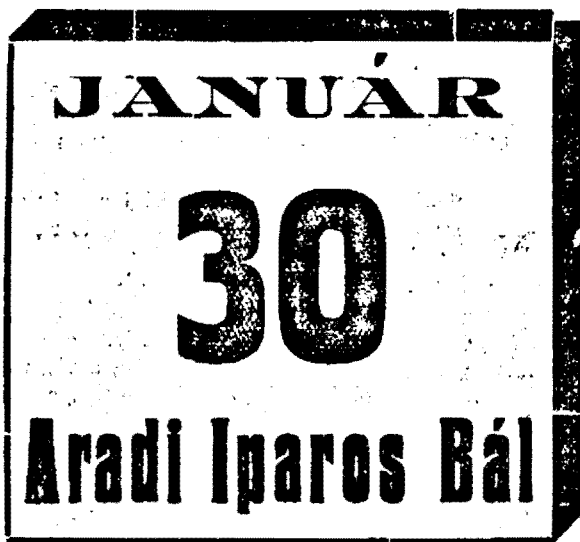
A másikat így ideges pesti asszony adta elő, izgatottan, méltatlankodva.

A filozófus mindent megnézett Newyorkban; összehasonlította a párisi viszonyokat az amerikai életformákkal, igyekezett megérteni és elfogadni mindazt, ami praktikus, magától értetődő és gépiesen egyforma. Pár nap alatt rájött, hogy itt, az Újvilágban, nem lehetne másképpen élni, mint szakasztott egyformán épített, egyformán bebutorozott, egyforma árákkal dolgozó hotelekben, hol egyforma ízű rossz az étel és hogy otthon a legkülönbözőbb életformák között tengődhetik az ember, csak éppen attól őrizzen meg az Isten, hogy valahogy így — amerikaiasan — kelljen megszokni.

De ezek csak formák, melyeknek merev élei néha vágnak. A lényeg az egészen más. A lényeg, azaz a tartalom, mely a formákat telíti, meleget sugároz, mint egy csodálatos radiator és melynek neve: emberi szolidaritás.

Ez a szolidaritás csodálatos valami. Ezt érzi az ember, ha belép egy üzletbe, ha megáll az uccán, vagy ha felszáll az autóbuszra. Az ember nincs egyedül ebben az emberrengetegben — ez a megnyugtató érzés kíséri vándorlásai közepett, mikor el akar lenni egyet-mást egy idegen világ titkaiból.

Mert valami titok száll a levegőben, a mosolyban, amit látni lehet az emberek arcán, a tekintetükben.

Új tőzsdebirákat választott az arad-i árutőzsde.

Az Arad-i Árutőzsde ma délelőtt, Mateescu Stefan elnöke alatt közgyűlést tartott, amelynek egyetlen tárgya a tőzsdei választott birák megválasztása volt, az 1937 évre. A tőzsde gabona osztálya 12, áruosztálya 20, faosztálya 18 birót választott és peres esetekben ezek közül sorsolják ki az egyes ügyekben ítélkező birákat.

A gabonaosztály a következő birókat választotta: Alföldi Pál, Dán, Oszkár, Friedmann József, Kardos Jenő, Kornis Ödön, Leipniker Salamon, Morvay Dezső, Papp Ilie, Radovan Milivoi, dr. Székely Lajos, Szerényi Géza, Wagner Ottmár.

Az áruosztály birái: Antonescu Virgil, Ciriaci Aurel, Chera Ioan, Halász Dezső, dr. Lujai Cornel, Lakatos Aladár, Lengyel Béla, Marian Ioan, Pauțu Paun, dr. Reusz Miklós, Reismann Jenő, Reinhardt Gyula, dr. Rácz Sándor, dr. Szöllösi Zsigmond, Szabó Miklós, Salgó Jenő, Schwara Adolf, Sándor Artur, Trimbiționi Traian, Tauszk Jenő.

A faosztály birái: dr. Antal András, Ambrus Francisc, Altmann Ede, dr. Czettel Lajos, Flamm Róbert, Fein Oszkár, Holländer Emil, Kornis Ödön, Popa Ioan, Rappaport Miksa, Rafiroiu Remus, Radovan Mihail, Szerényi Géza, Stern Gyula, dr. Valkó Dezső, Wiesel Jenő, Giua Petre (Deva), Mahler Emanuil (Deva).

RIZIKÓ.

Mazsoláné újságolvasás közben odaszól a férjének:

— Eppen most olvasom, hogy az angol király ismét megszorította az etikettet és elváltak nem jelenhetnek meg az udvarnál.

— Ugyan, — legyint erre a férj, — szerintem te egész nyugodtan állhatnál ott a rizikót.

ben, mely megértően találkozik... mintha ugyanegy szekta tagjai lennének és megismernék egymást egy titkos jeltől.

A tudós ezt azért jegyezte fel, mert úgy érezte, ami itt némán, mosolyogva lebeg az éterben, az az ellenkezője mindannak, ami ennek a szegény Európának levegőjét ködössé teszi. Összevásárolt egy pár apróságot és elfilozofált egy darabig, az amerikai kereskedő öntudatos fellépéséről. Sem a mosolya, sem az udvariassága nem ugyanaz, mint otthon — állapította meg. Nincs megtisztelve, hogy beléptél hozzá és megköveteli, hogy köszönd meg, amiért korrektil kiszolgált. Ugy érzed, mintha te lennél neki lekötöztetve... gondolta és elindult az állomás felé, mert a szomszéd városban előadást tartott az egyetemen. Az állomáson, amint az idegen állomásokon szokás, az európai tanulmányozni kezdte az újságok címeit, benézett az étterembe és vásárolt egy ezüst-papírba csomagolt csokoládét.

Végre berobogott a vonat és magával sodorta őt is az emberáradat.

Egy anya rohan, mellette három kisgyerekek. Egy idegen férfi felkapta a legkisebb fiút és karján vitte a vonat lépcsőjéig. Az anya visszamosolygott az idegenre és bólintott. Természetesen találta, hogy az idegen segít a gyerekeket elhelyezni.

A szekta tagjai titkos jelt cseréltek, gondolta az európai, kinek sohase jutott volna eszébe, hogy az ablak mellé ültesse ezt a kisfiút, mert ott szórakozni fog.

Gondolataiba mélyedve állott egy darabig. Az utasok, mint egy udvarias család a vendéget, megkínálták a legjobb helyet. Aztán óvatosan és naivan társalogni kezdtek tőle.

— Bevonják az italmérési engedélyeket azokról, akik nem fizetik az illetékeket. A pénzügyminisztérium rendkívül szigorú rendeletet adott ki az italmérési illetékek behajtása ügyében. A rendelet szerint a monopól-igazgatóság mindazokról, akik nem fizetik idejében az engedély-illetékeket, bevonja az italmérési engedélyt. Mivel a törvény az illeték fizetésénél semmiféle halasztást nem engedélyez, azokat az esedékes negyedév első tizenöt napjában kell befizetni. A pénzügyigazgatóság közgei révén a legszigorúbban behajtja ezeket az illetékeket. A monopól vezérigazgatóságának rendelkezése értelmében, amennyiben január 15. és 20-ika között nem fizették be az érdekeltek ezt az illetéket, azonnal vizsgálja ki az illetéktől az engedélyeket és azokat a monopól vezérigazgatóságához kell elküldeni, az italméréseket pedig be kell zárni.

— A patenta fixások üzleti könyvvezetése. Néhány nappal ezelőtt jelent meg a pénzügyminisztérium ama rendelete, amellyel a kereskedelmi könyvek láttamozásának és felülbélyegzésének határidejét a patenta fixa-kategóriába eső kereskedők számára április 15-ig meghosszabbította. A bucuresti Kereskedelmi és Iparkamara legutóbb tartott választmányi ülésén hivatalosan jelentették be, hogy a patenta fixába tartozó kereskedők könyvvezetésének megkezdését három hónappal meghosszabbították, tehát azok csak ápr. 15-én kötelesek megkezdni az üzleti könyvek vezetését. Az ügyben érdeklődünk az arad-i pénzügyigazgatóságon, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy a kereskedők üzleti könyvvezetésének meghosszabbítására nézve még nem érkezett semmiféle rendelkezés, így a könyvek vezetését már most kell megkezdni.

— Csak egyszer használhatók az okmánybéllyek. Megírtuk, hogy új 10, 20 és 50 leies okmánybéllyek kerültek forgalomba. Ezeket a bélyegeket a különleges eljárással gyártották, amelyben a hártafinomságu papír festékanyaga „lenyalás” esetén a papírosra ragad. A pénzügyminisztérium bélyegosztálya rendelkezést adott ki, amelyben közli az érdekeltekkel, hogy az újonnan kibocsátott bélyegeket nem lehet levenni az aktákról. A bélyegek alkalmazásának ellenőrzésénél különben fokozott mértékben végez a vizsgálatot annak megállapítására is, hogy a bélyegeket csak egyszer használják fel az érdekeltek.

Klein Jenő

könyv- és adószakértő

az „Az Iparos” munkatársa, Oradea, Strada Laurian 8. — Jutányos tiszteletdíj mellett ad felvilágosítást bárkinek adótechnikai, bélyegilletéki és könyvelési-ügyekben. — Rendelkezésre áll folyamatban levő konkrét adóügyekben is.

Egy félórán belül kiszédtek belőle, honnét jön, hová megy, mit keres Amerikában. És rájöttek, hogy ez a szórakozott tudós nem arra a vonatra ült, amelyikre kellett volna. Ezt gyöngéden és óvatosan közölték vele és mikor látták, hogy az európai izgul, hogy majd kiugrik az ablakon, mosolyogva legyintettek:

— Nem árdemes — ide hívjuk az ellenőrt és az meg fogja állítani a vonatot az őrháznál. Ott önnel együtt leszáll és telefonál, hogy az utánunk jövő gyors állj on meg és vegyen fel egy utast, ki eltévesztette a vonatját.

— Tessék, — Önök azt hiszik, hogy a gyors megáll egy ügyetlen utas kedvéért ott, ahol nincs állomása?

— Hát kinek a kedvéért álljon meg, ha nem az utas kedvéért? — kérdezték az amerikaiak csodálkozva. És mikor az európai tovább okoskodott, türelmetlenül hozzátették:

— Értse meg végre, nálunk nem az emberek vannak az intézmények kedvéért, hanem az intézmények az emberek kedvéért...

A tudós ezt meg is értette, mikor tizenöt perccel később a gyors nyílt pályán megállott és felvette.

A másik történet hőse egy nő, kezében kis kosárral, melyben feketekávé, sültcsirke, torta és befőtt rejtőzködik. A legtapasztalatlanabb szemlélő is rögtön rájön, hogy betegről van szó, ki kórházban fekszik és akihez ez a sápadt asszony izgatottan siet.

Az eső esik. A villamos zsufozva. A kalauz végigtörte az utasok között és hatalmának teljes tudatában vizsgálja a jegyeket. Látszik rajta, hogy sokat tart az állására és bakafántos ember. Már har-

Szerkesztői üzenetek

Utazót tartó iparos Oradea. Ha az utazó ideiglenes nyugtát ad, akkor az nem bélyegköteles, ha az összeget a cég utólag külön nyugtával is elismeri. Szaldírozott számlánál, ha a számlán szereplő dátum napján történik a nyugta beváltása, csak számlabélyeg kötelező, míg ha nem a kibocsátás napján, hanem későbbi időpontban történik a fizetés, külön nyugtabélyeg is ragasztandó. Ez az eljárás tehát költséges. Leghelyesebb a számla kibocsátásával egyidejűleg inkasszálni a pénzt. Ha ez nem lehetséges, úgy az inkasszót végző utazó a kapott kifizetést csak ideiglenesen nyugtázza és az összegről annak befolyása után a cég adjon ki végleges nyugtát. Ez alkalommal természetesen az utazó által adott ideiglenes nyugta megsemmisítendő. Elérjük így azt, hogy egy ízben felvett pénzről egy nyugta szerepeljen.

Fizetési lista iránt érdeklődő iparosnak Cluj. A munkások fizetési listája a bélyegtörvény vonatkozó intézkedése szerint látható el bélyeggel. És pedig száz lej fölül fizetéseknel személyenként és esetenként 3 lej okmány és 2 lej repülőbélyeg. Fizetési lista csak olyan üzemből kötelező, ahol tíz munkásnál több alkalmazott dolgozik. Fizetési lista hiányában a személyzet után fizetendő 4 százalékos adóregiszterben rovatandó le minden személy után a kötelező bélyegilleték. A személyzeti adóregiszter magában véve bélyegmentes, tehát a laponként lekövetendő 2 lejes repülőbélyeg nem kötelező. Leghelyesebben úgy jár el az iparos, ha a munkafizetések 3 plusz 2 lejes bélyegilletékét az adóregiszter lapjain röjja le, mert ebben az esetben csak egyszer havonként fogja az illetéket leróni, míg a fizetési listák alapján minden heti kifizetés alkalmából felragasztandók az előírt bélyegek.

Bragov-i rádiószerező. Kérdéseire alábbiakban válaszolunk: 1. A rádióról szóló törvény a Hivatalos Lap 1936. április hó 4-iki számában jelent meg. E törvény szerint a rádiószerező iparosok és az azokat árusító kereskedő regisztrált special-t kötelesek vezetni és havonta részletes kimutatást betérjeszteni az illetékes postahivatalok utján arról, kinék, hova adtak el, illetve szereztek be rádiót. Az ügyben a törvény 24-ik szakasza intézkedik, amely a fenti kimutatást kötelezővé teszi és a 11-ik szakasz, amely szerint engedély nélkül sem szerelni, sem használni, vagy megőrizni, illetve eladni rádiókészülékeket nem szabad. Hivatalosan megírt szabályszerű bejelentés nélkül tehát rádiót használni nem lehet, mert ennek ellenkezője azt jelentené, hogy a rádiótársaság ellenőrzési joga akadályt szenved. Arra, hogy rádiókészülék vásárlásánál, vagy beszerzésénél előbb kipróbálja a vevő a készüléket, mielőtt azt megvásárolná, nem gondolt a törvényhozó és így nincs speciális intézkedés, amely engedélyezné ilyenkor ideiglenes

madizben keveredett szöveztetésbe az utasokkal és most ott áll az idegesen didergő asszony előtt.

- Ez a jegy nem jó.
- Miért ne lenne jó. Most vettem harminc fillért.
- De átszállt ve'e.
- Persze, hogy átszállottam. Átszállójegy.
- Ne tanítson. Látom, hogy átszállójegy. De ezen a vonalon nem érvényes.
- Tegnap is erre jöttem. Miért ne lenne érvényes?
- Mert nem érvényes. Tessék új jegyet váltani.

— De kérem, csak nem veszek egy másik harmincfilléres jegyet. Tessék megmagyarázni, miért nem lehet átszállójeggyel átszállni?

— Vagy új jegyet vesz, vagy leszáll. — Már csenget is. Az emberek vállat vonnak, de nem szól senki. A didergő asszony ott áll a kezében a kis kosárral, a harmincfilléres jeggyel a szakadó esőben, a Fiumei-úton, szemben a temetővel.

A következő villomásraól egy ellenőr ugrik le.

— Nézze, kérem, a kalauz...

Az ellenőr nézi a jegyet — fejét csóválja, végre kisúti: nem erre kellett volna menni...

— Hol van az megírva, hogy merre szabad menni, ha nekem erre van dolgom...

Az eső esett, a torta kezdett átnedvesedni, a didergő asszonynak eszébe jutott az amerikai gyors esete és hogy odaát az intézmények az emberekért létesülnek. És míg a szakadó esőben pénztárcájából egy új jegy árát szedte elő, vacogó foggal kérdezte: ha annak, ami Amerikában történik, emberi szolidaritás a neve, vajjon ezt az esőt, villamost, kalauzt és utasokat, hogy lehet találóan kifejezni...

minőségben a rádiókészülékek engedély nélküli használatát. A helyzet ugyanis az, hogy a vevő a készülék kipróbálása alkalmával ténylegesen használja a készüléket és meghallgatja a rádió műsort, holott arra engedélyre nincsen. Ön mint rádiószerező iparos arra van kötelezve, hogy a bejelentést eszközölje, hogy kinék ad el rádiókészüléket, míg az, hogy a legközelebbi postahivatal utján engedélyt kérjen, már a vevő kötelessége. Azt, hogy a vidékre eladott rádiót a helyi vagy vidéki postán kell-e bejelenteni, nem írja elő külön a törvény. A törvény 30-ik szakasza végrehajtási utasítás kibocsátásáról tesz említést, ami azonban eddig nem történt meg. E kérdésben egyedül a végrehajtási utasítás tisztázhatja a vitás eseteket. Az automobil-törvény értelmében az autószerelő, vagy autókereskedő próbaszámmal látja el az eladandó és kipróbálandó gépkocsit, ezt a próbaszámot bejelenti a pénzügynek, ahol az állandó próbaszámért megfelelő taxát fizet. Így volna helyes a rádió kipróbálásánál is, hogy a rádiószerező, illetve kereskedő egy kipróbálási engedélyt kapjon, ami által a kellemetlenség el volna kerülhető. Kipróbálás alatt álló, tehát engedély nélkül működtetett rádióknál ugyanis jelen esetben a törvény 11-ik és 24-ik szakasza alkalmazandó, ami azt jelenti, hogy kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel. A megoldás módja az volna, hogy hivatkozva azokra a körülményekre, amiket lapunknak megírt, valamennyi helyi érde-

kelt nevében memorandummal forduljanak a bucu-resti-rádióközpontokhoz. Ebben a memorandumban azt is kérni lehetne, hogy a rádióleadó csak a helyi postánál való bejelentésre kötelezessék vidéki vevő esetén is és a helyi postahivatalnak tétessék kötelességévé, hogy a vevő lakhelyén illetékes postahivatalt a rádió ügyében kiértesítse. Mindaddig, míg a fenti problémák ügyében jogérvényes intézkedés nincs, önként csak tűrt helyzet áll fent. Minden egyes esetben nem adhatnak be ugyanis külön-külön felelőzést.

Végrehajtás esetén előálló eljárási formákat jogi rovatunkban már közöltük. Ha kihágás címen megbüntetnék, 15 napon belül az illetékes törvényszékhez felelőzhet. A felelőzésben csatolni kell a kiszabott büntetés és polgári biztosítás összegéről szóló letéti nyugtát. Az összeg az illetékes postahivatalnál teendő letétbe a rádiótársaság javára. A végrehajtási eljárás elleni kontestáció olyan formában szerkesztendő, mint a közadók ügyében eszközölt kontestációk.

Ismételjük, igen helyes lesz a nagyfontosságú probléma ügyében memorandum szövegeztése és továbbítása. A memorandum a rádiótörvény 30-ik szakaszára kell hivatkozni. Kérjük, hogy teljesítsék a törvény előírását és adják ki a végrehajtási utasítást, mert azt nemcsak a rádiókereskedelem, hanem általában a gyakorlati élet is indokoltan várja.

SAJTÓHIBA.

Hetek óta hirdetjük, hogy elveszett egy barnaszőrű fiatal him Dobermann-kutyánk. Rengeteg megtaláló és nyomravezető jelentkezik, csak éppen a kutya nincs meg. A posta kilószámra hozza a leveleket az egész országból, állandóan csilingel a telefon és a személyesen jelentkező nyomravezetők száma is légió.

Mindezek között persze sok kedvesség és humor is jelentkezik. Viszont a pálmát egy Arad-megyei gazdember vitte el, aki ezt írta:

„Kérem, a hirdetésben sajtóhiba van, mert a kutya, amelyet én találtam, nem him, hanem nőstény”.

★

Átadták a forgalomnak az új cluj-i vágóhidat.

Az elmúlt évben végre sikerült előremenni azt az összeget, amivel Clujon az elavult és kisméretű vágóhidat a mai fokozott forgalom lebonyolításához elegendő nagyságúnak és műszakilag is modernné tudták átszervezni. Most fejezték be a munkálatokat és a szombaton délelőtt magtartott ünnepélyes felszentelés után az új épületeket és felszerelést át is adták a forgalomnak. A felszentelési ünnepségen megjelent előkelőségek között ott láttuk dr. Dunca Jenő prefektust, Drágan polgármestert, Pulca rendőrfőnököt, Tofan állategészségügyi felügyelőt és a város politikai és közgazdasági életének több képviselőjét. A nagyjelentőségű átalakítási munkálatok keresztülvitelét első sorban a husiparosok áldozatkészsége, Drágan polgármester megértő jóindulata és dr. László Tibor vágóhídi igazgató lelkes munkája tette lehetővé.

★

BÍRÓ ELŐTT.

— És hogyan követte el a csalásait?

— Bocsnat, bíró ur, oktatással nem foglalkozom.

★

— A szóbeli megállapodások illéke. A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki a szóbeli és írásbeli megállapodások illékeztetésére nézve. Többek között kimondja a rendelkezés, hogy azokban az esetekben, amikor a szállítató felek olyan megállapodást kötnek a szállító-vállalattal amely szerint ez meghatározott összeg ellenében vállalja az áruk szállítását és ebben az összegben a hivatalos fuvardíjon kívül a szállító cég jutaléka is benne van, a megállapodás szerződés jellegű és illékeztetés alá esik. Ilyenformán 1.40 százalékos illéket kell fizetni a pénzügyigazgatóságnál.

★

BIZTOSITER

— Aztán jó ez az állatószer?

— Meghiszem azt. Uraságod legokosabban teszi, ha mindjárt egy ébreszlőórát is beszerez hozzá.

Tipografia ERDELYI HIRLAP.

Megválasztották a betegsegélyző központi igazgató-tanácsát.

A betegsegélyző intézet központjában a napokban közgyűlés tartottak, amelyen Nistor munkügyi miniszter elnökölt. A közgyűlésen megválasztották az új igazgatótanácsot, amelynek tagjai az egyes szakmai ágak részéről a következők lettek: Nagyipar: Penescu-Kertész, Ionica mérnök és Zaharoff, a kereskedelem részéről: Gherman, Marescu és Munteanu, az iparosok részéről: Flueraş és Constantinescu, a kereskedelmi alkalmazottak részéről Calciu Ilie, a kisiparosok részéről: Feneşiu és Stănescu.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunitate cu asociații, cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága ezúton közli t. tagjaival, hogy a halálhálózati járulékok a következő sorszámkokig esedékesek:

Grupa I. Csoportban v. I. Vilhelm özv. Knieszer Vilmosné 879.

Grupa II. Csoportban v. I. Mauritiu özv. Fischer Mórné 959, v. I. Mihai özv. Burza Mihályné 360-ig

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare a Industriasilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta si interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-ului 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decedea intru timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoari membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhálózati járulékaikkal hátralekban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic meggyszunik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa B) Csoportban 951 v. I. Gaspar özv. Mészáros Gáspárné, 953 a. I. Iosif Werdinger Józsefné.

34.000 lej temetkezési segélyt fizetett ki ezen a héten az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja.

Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja a hét folyamán Kauba Jánosnének néhai nagybátyja után 12.000, Acker Ferencnek néhai felesége után 10.000, özv. ifj. Bun Gyulánának néhai anyósa után 10.000 lejt, összesen tehát 34.000 lej temetkezési segélyt fizetett ki.